PCA INFO

wydarzenia
opinie
perspektywy

NR 18
Grudzień 2018

2018

Polskie Centrum Akredytacji

niepodległa
POLSKA STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

Opublikowanie polskiego tłumaczenia

normy dotyczącej oceny kompetencji laboratoriów badawczych

PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02

Spis treści

1. Słowo wstępne Dyrektora PCA 5

2. Temat numeru – Akredytowane laboratoria wdrażają wymagania wydania 3. normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Wyzwania, trudności i nowe możliwości znowelizowanego systemu zarządzania 7

3. PCA w skrócie – ważne wydarzenia 10
   - 3.1 Co nowego w akredytacji? 10
   - 3.2 Działania informacyjno-promocyjne 14

4. Strefa auditora 19

5. Działalność akredytacyjna 21
   - 5.1 Zmiany w normie ISO/IEC 17011 21
   - 5.2 Nowe zasady w procedurze akredytacji 22
   - 5.3 Aktualizacja programu akredytacji dot. BRC Global Standard Food Safety 24
   - 5.4 Akredytacja jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego 25
   - 5.5 Rozszerzenie działalności akredytacyjnej w zakresie jednostek certyfikujących produkty gospodarstwa domowego i produkty do pielęgnacji ciała 25
   - 5.6 Akredytacja programów oceny zgodności 27

6. Wybrane działania podejmowane w ramach organizacji międzynarodowych 32
   - 6.1 Co nowego w obszarze certyfikacji 32
   - 6.2 Co nowego w obszarze laboratoriów i inspekcji 34
   - 6.3 Jesienne spotkania IAF / ILAC 35

7. Szkolenia 37

8. Akredytacja w liczbach 38

1 Słowo wstępne Dyrektora PCA

Szanowni Państwo!

Z przyjemnością zapraszam do lektury kolejnego wydania biuletynu Polskiego Centrum Akredytacji, PCA Info.

Nieustający wzrost zainteresowania zagadnieniami związanymi z akredytacją jest nie tylko zjawiskiem, które optymistycznie nastraja szeroko rozumiane środowisko akredytacyjne, ale również motywuje do dalszej pracy nad ujednolicaniem światowego systemu oceny zgodności.

Zespół Polskiego Centrum Akredytacji, realizując cele statutowe związane m.in. z działaniem na rzecz rozwoju gospodarczego kraju poprzez usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów publicznych, zwłaszcza w tak ważnym roku jakim jest setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości, przyczynia się do wzrostu znaczenia wartości polskiej „marki" na świecie. Zaufanie do wyników uzyskiwanych przez akredytowane przez PCA podmioty jest czynnikiem, który buduje wiarygodną przyszłość następnych pokoleń Polaków.

W bieżącym numerze PCA Info postaramy się przybliżyć Państwu najważniejsze wydarzenia z ostatniego półrocza tego roku, które z naszego punktu widzenia mają, czy też będą miały istotny wpływ na rozwój systemu oceny zgodności w Polsce. Zamieściliśmy między innymi informacje na temat zmian w aktualizowanych programach akredytacji, w tym dotyczących jednostek certyfikujących osoby, jednostek certyfikujących wyroby, a także jednostek oceniających zgodność do działalności objętej Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 (CPR). W skrócie omówiliśmy też najważniejsze zmiany w wydaniu 8. programu Global Standard for Food Safety oraz wymaganiach akredytacyjnych dla jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Dużą nowością jest z pewnością rozszerzenie działalności akredytacyjnej PCA o obszar jednostek certyfikujących produkty gospodarstwa domowego i produkty do pielęgnacji ciała wg standardu International Featured Standards, IFS HPC. Program ten dotyczy audytowania bezpiecznych i wysokiej jakości produktów i procesów oferowanych przez dostawców działających w tym zakresie. PCA rozpoczęło już przyjmowanie wniosków o akredytację, do czego serdecznie zachęcamy kolejnych zainteresowanych.

Sądzę, że wielu z Państwa, zwłaszcza przedstawicieli środowiska laboratoryjnego, zainteresuje też temat nowego wydania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Wiele pisaliśmy już na ten temat, dlatego tym razem postanowiliśmy pokazać praktyczną stronę – przedstawiciele akredytowanego laboratorium badawczego podzielili się z nami swoimi doświadczeniami we wdrażaniu znowelizowanych wymagań normy.

Z kolei w aspekcie współpracy międzynarodowej omówiliśmy między innymi przebieg prac zorganizowanych po raz pierwszy w Warszawie posiedzeń komitetów ds. certyfikacji oraz ds. inspekcji, działających w ramach European co-operation for Accreditation (EA). Natomiast w obszarze badań i wzorcowań przedstawiliśmy ustalenia podjęte podczas komitetu EA ds. laboratoriów w Tallinie. Niewątpliwie ważnym wydarzeniem było też cykliczne spotkanie dwóch międzynarodowych organizacji, IAF i ILAC, w których przedstawiciele Polskiego Centrum Akredytacji aktywnie uczestniczyli na poziomie poszczególnych komitetów i grup roboczych.

Zachęcam też do zapoznania się z niektórymi tylko, spośród naszych licznych działań popularyzujących wiedzę nt. akredytacji, w ramach których staramy się informować konsumentów o korzyściach wynikających z akredytacji oraz pracy jaką wykonują akredytowane jednostki oceniające zgodność w kluczowych sferach życia społecznego.

Jeszcze raz serdecznie zapraszam do zapoznania się z treściami, które członkowie zespołu Polskiego Centrum Akredytacji przygotowali dla Państwa w tym numerze PCA Info.

Lucyna Olborska

Dyrektor
Polskiego Centrum Akredytacji

TEMAT NUMERU

Akredytowane laboratoria wdrażają wymagania wydania 3. normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Wyzwania, trudności i nowe możliwości znowelizowanego systemu zarządzania

Zespół ekspertów Laboratorium Badania Ścieków Wodociągów Białostockich Sp. z o.o.

Wywiad z kierownictwem akredytowanego Laboratorium Badania Ścieków Wodociągów Białostockich

Opublikowanie wydania 3. normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 i obowiązujące rezolucje organizacji międzynarodowych, tj. EA oraz ILAC nakładają na laboratoria badawcze i wzorcujące obowiązek wdrożenia wymagań znowelizowanej normy do dnia 30.11.2020 r. W tym roku kilka laboratoriów zdecydowało się wdrożyć system zarządzania, zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy odniesienia. Warunkiem było złożenie wniosku do Polskiego Centrum Akredytacji oraz poddanie się ocenie na miejscu, potwierdzającej kompetencje do prowadzenia działalności laboratoryjnej zgodnie z wymaganiami nowej normy odniesienia. O doświadczeniach przy wdrażaniu zmian w systemie zarządzania opowiedzą przedstawiciele kierownictwa Laboratorium Badania Ścieków Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. w Białymstoku. Z Prezesem Wodociągów Białostockich, Piotrem Sokołowskim oraz Kierownikiem Laboratorium Badania Ścieków, Elżbietą Sadowską, odpowiedzialną za wdrożenie znowelizowanych wymagań normy, rozmawiały przedstawicielki Polskiego Centrum Akredytacji: Katarzyna Wiśniewska, Koordynator w Dziale Akredytacji Wzorcowań oraz Anna Zajączkowska, Asystent ds. Procesu w Dziale Akredytacji Badań Chemicznych.

Laboratorium Badania Ścieków Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. jest jednym z pierwszych laboratoriów, w których PCA przeprowadziło ocenę kompetencji z uwzględnieniem znowelizowanej normy akredytacyjnej…

Piotr Sokołowski: Tak, to prawda. Jestem dumny z tego, że kieruję firmą, której laboratorium, jako jedne z pierwszych w Polsce poddało się ocenie z uwzględnieniem wymagań znowelizowanego wydania normy ISO/IEC 17025. Akredytacja laboratorium, jak również funkcjonowanie w całej firmie zintegrowanego systemu zarządzania, są dowodem przemyślanej i efektywnej działalności, mającej na celu świadczenie wysokiej jakości usług. Akredytacja PCA i certyfikat zintegrowanego systemu zarządzania są elementami dobrych praktyk, które rozumiemy jako wychodzenie poza „bierną rutynę". Mając na uwadze wymagania i zadowolenie klientów oraz dobro środowiska naturalnego, Wodociągi Białostockie Sp. z o.o. w całej swojej działalności dokładają starań, aby identyfikować się z potrzebami klientów. Akredytowane, odpowiednie do zamierzonego zastosowania wyniki badań dają użytkownikom wiarygodną podstawę do podejmowania trafnych decyzji.

Co skłoniło Państwa do tak szybkiego rozpoczęcia procesu wdrożenia wymagań wydania 3. normy ISO/IEC 17025? Czy nie było pokusy, aby zaczekać na polskie wydanie znowelizowanej normy i zapoznać się z doświadczeniami innych laboratoriów?

P.S.: Głównym powodem tak szybkiego rozpoczęcia procesu wdrażania trzeciego wydania normy ISO/IEC 17025 była konieczność przedłużenia akredytacji na kolejny, piąty cykl. W związku z ponowną oceną należało podjąć decyzję, czy warto wnioskować o przeprowadzenie oceny z uwzględnieniem wymagań nowego wydania normy. Analizując ryzyko, musieliśmy odpowiedzieć sobie na trzy podstawowe pytania. Czy jesteśmy w stanie samodzielnie właściwie zinterpretować wymagania anglojęzycznej normy? Czy potrafimy skutecznie wdrożyć nowe wymagania? Czy wystarczy nam czasu? Po analizie stwierdziliśmy, że przedłużenie akredytacji z uwzględnieniem wymagań nowego wydania normy jest w naszym zasięgu, ponieważ tworzymy kompetentny, zaangażowany i pracowity zespół. Mamy zapewnione zasoby, a dotychczas funkcjonujący system zarządzania jest skuteczny i pomocny w codziennej pracy. Dzięki zaplanowanej na wrzesień 2018 r. ponownej ocenie nie ulegliśmy pokusie czekania na polskie wydanie normy i czerpania z doświadczeń innych laboratoriów. Byliśmy świadomi, że jeżeli w tym roku nie poddamy się ocenie z uwzględnieniem wymagań normy ISO/IEC 17025, to zgodnie z zaleceniami PCA (Komunikat nr 243 z dnia 12.12.2017 r.), musielibyśmy zrobić to we wrześniu 2019 r. lub zgłosić fakt niewdrożenia wymagań znowelizowanej normy do PCA nie później niż miesiąc przed planowaną oceną. Jesteśmy laboratorium, które nie odkłada ważnych działań na ostatnią chwilę i odważnie podchodzi do nowych wyzwań.

Z jakich źródeł czerpaliście Państwo wiedzę dot. zmian wymagań normy 17025? Czy był to oryginał normy, szkolenia lub inne źródła informacji?

Elżbieta Sadowska: Od września do grudnia 2017 r. cały zespół uczestniczył w różnych formach szkoleń dostępnych na rynku w obszarze zmian w normie. Personel laboratorium we własnym zakresie przetłumaczył projekt normy – FDIS, a potem normę EN ISO/IEC 17025:2018-02. Jesteśmy członkiem klubu POLLAB i mogliśmy uczestniczyć w sympozjach i spotkaniach z zakresu znowelizowanego wydania normy, gdzie zapoznaliśmy się z wieloma informacjami. Głównym źródłem wiedzy było jednak szkolenie zorganizowane w listopadzie 2017 r. przez PCA: „Nowelizacja normy ISO/IEC 17025. Kierunki zmian wymagań.", gdzie szczegółowo zostały omówione nowe wymagania. Korzystaliśmy też z ogólnodostępnych informacji zamieszczonych w Internecie i czasopismach laboratoryjnych takich jak: LAB i Analityka.

Eksperci Laboratorium podczas pracy

Jaką Laboratorium przyjęło strategię wdrażania wymagań wydania 3. normy?

E.S.: Po każdym szkoleniu zewnętrznym pozyskane informacje były przekazywane całemu zespołowi. Pracownicy musieli też samodzielnie zapoznać się z przetłumaczoną normą. Następnie, po długich dyskusjach ustaliliśmy kierunek zmian w naszym systemie zarządzania. Bazując na uzyskanych informacjach i materiałach szkoleniowych, określiliśmy zakres prac i harmonogram ich wdrażania.

Czy zastanawialiście się Państwo nad potrzebą opracowania nowej dokumentacji systemu zarządzania? Czy od początku mieliście zamiar aktualizowania już posiadanego systemu zarządzania?

E.S.: Tu byliśmy pewni, że nie należy całkowicie zmieniać systemu, ponieważ funkcjonował prawidłowo przez 16 lat akredytacji. Postanowiliśmy jedynie wdrożyć nowe wymagania i opisać je w dokumentacji. Przy okazji nowelizacji dokumentacji postanowiliśmy też uporządkować pewne obszary.

Nowa norma nie oczekuje powoływania w systemie zarządzania funkcji Kierownika ds. Jakości. Zdecydowaliście się jednak pozostawić ww. funkcję w systemie zarządzania. Co było powodem takiego podejścia?

P.S.: Pomimo, że nowa norma nie wymaga powoływania takiej funkcji, to jednak, aby system działał, musi on być nadzorowany przez wyznaczony personel. Stwierdziliśmy, że nie ma potrzeby rezygnacji z istniejących funkcji, gdyż osoby je pełniące dalej będą nadzorować system zarządzania. Należy również zaznaczyć, że dotychczasowy podział zadań był efektywny i pomocny w rutynowych działaniach.

Jakie wymagania były najtrudniejsze do zinterpretowania w Państwa działalności laboratoryjnej związanej z badaniami wody i ścieków?

E.S.: Mieliśmy trochę problemów z jednym wymaganiem – zasadą podejmowania decyzji przy przedstawianiu stwierdzeń zgodności lub niezgodności wyniku ze specyfikacją lub wymaganiem. Problem polegał na zrozumieniu wymagania oraz na opracowaniu dyspozycji systemowych, tak aby były spełnione oczekiwania klienta. Norma nie podaje, jaki model zasady podejmowania decyzji powinien być zastosowany. Klient laboratorium decyduje, czy potrzebuje stwierdzenia zgodności, a co za tym idzie, czy poziom ryzyka wynikającego z zastosowanego modelu zasady podejmowania decyzji jest przez niego do zaakceptowania. Laboratorium ma obowiązek ustalenia z klientem warunków zastosowanej zasady podejmowania decyzji oraz musi być przygotowane do spełnienia wymagań klienta. W zrozumieniu wymagania bardzo pomocny był artykuł opracowany przez pracowników PCA, zamieszczony w czasopiśmie LAB: „Stwierdzanie zgodności z wymaganiami/specyfikacjami w działalności laboratoriów – zasada podejmowania decyzji", który pozwolił przełożyć wymaganie na realne scenariusze z działalności laboratorium.

Na co poświęciliście Państwo najwięcej czasu zmieniając swoje podejście w systemie zarządzania w związku z wdrożeniem nowych wymagań?

E.S.: Najbardziej czasochłonne było zidentyfikowanie i opisanie procesów oraz rozpoznanie zagrożeń i szans. Swoją pracę rozpoczęliśmy od schematów blokowych dla poszczególnych metod badawczych, co pomogło nam zidentyfikować obszary ryzyka, jak również bardziej szczegółowe ryzyka w danym obszarze. Następnie stworzyliśmy wykaz procesów, dzieląc je na 4 grupy: proces główny, procesy podstawowe, procesy pomocnicze i procesy zarządzania. Wszystkie procesy zobrazowaliśmy również graficznie i zidentyfikowaliśmy dla nich ryzyka. Oceniliśmy prawdopodobieństwo i skutki ryzyk oraz opisaliśmy sposób postępowania z danym ryzykiem i sposób przeciwdziałania ryzyku. Taka analiza pozwoliła nam na szersze określenie zagrożeń i szans.

Ile czasu zajęło Państwu przygotowanie systemu zarządzania do spełnienia znowelizowanych wymagań i jego praktyczne wdrożenie?

E.S.: Przygotowanie systemu zarządzania do spełnienia znowelizowanych wymagań podzieliliśmy na szczegółowe etapy. Na początku skoncentrowaliśmy się na szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych oraz zdobyciu przez nas jak największej wiedzy z zakresu znowelizowanej normy. W dalszej kolejności dokonaliśmy aktualizacji naszej dokumentacji systemu zarządzania i wdrożyliśmy te zmiany w praktyce. Na koniec przeprowadziliśmy audit wewnętrzny, którego celem było dostarczenie informacji, czy nasz system zarządzania jest zgodny z wymaganiami określonymi w naszej dokumentacji systemu zarządzania i wymaganiami normy odniesienia, a także czy jest on skutecznie wdrożony i utrzymywany w laboratorium. Podsumowując, na praktyczne wdrażanie normy i znowelizowanie dokumentacji poświęciliśmy 5 miesięcy.

Biorąc pod uwagę Państwa doświadczenia, co wnoszą nowe wymagania do funkcjonowania systemu zarządzania w laboratorium?

P.S.: Podstawową pozytywną zmianą jest to, że obszar techniczny, tzn. wykonywanie badań jest najważniejszy w działalności laboratoryjnej, a system zarządzania tylko wspomaga jego funkcjonowanie. Co za tym idzie, wzrasta świadomość znaczenia wyniku badania, który przekazywany jest klientowi. Ważne jest też to, że nowelizacja nie jest ukierunkowana na zwiększenie wymagań dotyczących zasobów laboratoriów, a tym samym nie generuje potrzeby dodatkowych nakładów. Procesowe podejście zobrazowało działalność laboratorium i umożliwiło zidentyfikowanie wzajemnych powiązań i oceny rezultatów z punktu widzenia ich przydatności dla powiązanych elementów procesu.

Co chcieliby Państwo przekazać innym laboratoriom, które jeszcze nie przystąpiły do procesu wdrażania nowych wymagań normy?

P.S.: Proponujemy, żeby nie odkładać wdrażania na ostatnią chwilę. Tym bardziej, że opublikowana jest już norma w języku polskim, co pozwala na bardziej precyzyjne interpretowanie wymagań. Nie należy się bać zakresu zmian, ponieważ jest on uzależniony od funkcjonującego w danym laboratorium systemu zarządzania. Im szybciej zostanie wdrożona norma, tym szybciej można poddać się ocenie i cieszyć się z posiadania certyfikatu.

Znając już wyniki oceny i perspektywę potwierdzenia kompetencji do znowelizowanych wymagań normy, czy nie żałują Państwo swojej decyzji o tak szybkim poddaniu się ocenie?

P.S.: Absolutnie nie żałujemy. To uzasadniona i słuszna decyzja. Tym bardziej, że cel, który sobie postawiliśmy został osiągnięty. Nie byłoby to jednak możliwe bez wsparcia i zaufania Zarządu, ale przede wszystkim bez wiedzy i umiejętności Pełnomocnika Zarządu ds. Jakości Systemu Zarządzania wg normy ISO/IEC 17025 oraz zaangażowania i pracowitości całego zespołu. Wszystkim bardzo serdecznie dziękuję i życzę dalszej owocnej pracy.

3 PCA w skrócie – ważne wydarzenia

3.1 Co nowego w akredytacji?

Pierwsza akredytacja producenta materiałów odniesienia

Polskie Centrum Akredytacji zakończyło pierwszy proces akredytacji producenta materiałów odniesienia (RMP). Jest to duży sukces zarówno dla jednostki wnioskującej o akredytację w tym obszarze oceny zgodności, jak i dla naszej jednostki akredytującej. Dla PCA, które w 2017 roku podjęło się rozszerzenia zakresu swojej działalności o akredytację producentów materiałów odniesienia, proces ten był sprawdzianem nie tylko pod względem praktycznego wdrożenia programu akredytacji DARM-01, ale też merytorycznego przygotowania personelu, w tym zespołu oceniającego, do przeprowadzenia oceny producenta wg wymagań normy ISO 17034.

Opracowany i wdrożony przez PCA program akredytacji szczegółowo opisuje wymagania akredytacyjne stosowane w akredytacji RMP, a także zasady i procedury udzielania oraz utrzymania akredytacji. Program zastosowany w akredytacji RMP, podobnie jak inne programy prowadzone w ramach działalności akredytacyjnej PCA, obejmuje podstawowe etapy procesu akredytacji, tj. przegląd dokumentacji i ocenę na miejscu. Ocenę pierwszego procesu akredytacji producenta materiałów odniesienia, w poszczególnych jego etapach przeprowadził zespół auditorów posiadających odpowiednie kompetencje, zarówno odnoszące się do produkcji i stosowania materiałów odniesienia, jak również znajomości wymagań oraz warunków akredytacji RMP, technik auditowania i zasad prowadzenia ocen w jednostkach oceniających zgodność. To co wyróżniło ocenę na miejscu RMP na tle innych ocen, prowadzonych np. w laboratoriach badawczych czy wzorcujących, to udział w ocenie na miejscu eksperta statystyka. Zastosowanie metod statystycznych w produkcji materiałów odniesienia (np. przy badaniu jednorodności czy stabilności) to jeden z najistotniejszych elementów i wymagań normy akredytacyjnej dla RMP. Dlatego też PCA przykłada tak dużą wagę do oceny tego obszaru w trakcie ocen w procesie akredytacji RMP.

Procedowanie pierwszego wniosku o akredytację RMP, w tym ocena w formie przeglądu dokumentacji oraz ocena na miejscu, zakończyło się pozytywnym wynikiem. W konsekwencji pierwszej akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji nr RM 001 w obszarze produkcji materiałów odniesienia udzielono Centralnemu Laboratorium Pomiarowo-Badawczemu Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju (CLPB Sp. z o.o.). Zakres akredytacji obejmuje produkcję węglowych RM i CRM charakteryzujących się takimi właściwościami jak: zawartość popiołu, siarki całkowitej, węgla pierwiastkowego, wodoru, fosforu, chloru czy azotu.

CLPB Sp. z o.o. posiada również akredytację PCA w innych obszarach oceny zgodności, takich jak: badania, wzorcowania czy organizacja badań biegłości. Doświadczenie laboratorium w systemach oceny zgodności oraz jego zaangażowanie w cały proces akredytacji zaowocowało bardzo dobrymi wynikami ocen w procesie akredytacji oraz pozwoliło PCA podjąć decyzję o udzieleniu akredytacji w terminie ok. 10 miesięcy od złożenia wniosku. Mając na uwadze fakt, że jest to pierwszy proces akredytacji w tym obszarze, fakt udzielenia jej w tak krótkim czasie należy uznać za duży sukces. Nowo akredytowanemu podmiotowi życzymy wielu sukcesów i dalszego rozwoju działalności.

Spotkanie PCA z przedstawicielami laboratoriów wzorcujących i badawczych wytwarzających materiały odniesienia

11 września 2018 r. w siedzibie PCA odbyło się spotkanie z przedstawicielami akredytowanych laboratoriów badawczych i wzorcujących, wytwarzających materiały odniesienia (RM), którego celem było przedstawienie przez PCA zmian w podejściu do oceny kompetencji jednostek oceniających zgodność zajmujących

się produkcją RM oraz omówienie wymagania normy ISO 17034 i wymagania wydania 3. normy ISO/IEC 17025 w odniesieniu do zapewnienia spójności pomiarowej z wykorzystaniem certyfikowanych materiałów odniesienia (CRM). Najważniejsze kwestie poruszone podczas spotkania:

- Norma ISO 17034 opisuje wymagania dotyczące kompetencji producentów materiałów odniesienia i stosowana jest przez jednostki akredytujące do akredytacji obszaru działalności jaką jest produkcja materiałów odniesienia.
- Uruchomienie przez jednostkę akredytującą nowej działalności akredytacyjnej wiąże się z opracowaniem i wdrożeniem do stosowania odpowiedniego programu akredytacji. Program akredytacji jest skierowany do ściśle określonego zakresu działalności w obszarze oceny zgodności i wskazuje, oprócz wymagań akredytacyjnych również sposób oceny i nadzoru jednostki oceniającej zgodność. Dla producentów materiałów odniesienia PCA opracowało program akredytacji DARM-01, który będzie stosowany w ocenie kompetencji zawsze, gdy jednostka złoży wniosek o akredytację działalności w zakresie produkcji materiałów odniesienia.
- Wydanie 3. normy ISO/IEC 17025 wskazuje na możliwość zapewnienia spójności pomiarowej w działalności laboratoryjnej poprzez zastosowanie CRM. Norma informuje również, że CRM powinien być dostarczony przez producenta kompetentnego, czyli spełniającego wymagania normy ISO 17034. To uszczegółowienie wymagań normy ISO/IEC 17025 będzie skutkowało nowelizacją dokumentów obowiązkowych EA i ILAC, a tym samym zmianą i doprecyzowaniem obecnej polityki PCA dotyczącej zapewnienia spójności pomiarowej (DA-06). Kierunek zmian polityki PCA będzie uwzględniał zastosowanie w obszarze zapewnienia spójności pomiarowej CRM dostarczanych przez kompetentnych producentów – w tym, w pierwszej kolejności, akredytowanych w odniesieniu do wymagań normy ISO 17034. Podejście to będzie stosowane przez PCA w ocenach kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących w prowadzanych z uwzględnieniem wymagań wydania 3. normy ISO/IEC 17025.
- Laboratorium badawcze lub wzorcujące, które produkuje materiały odniesienia oraz bada lub wzorcuje właściwości materiałów odniesienia, nie jest w rozumieniu wymagań norm serii 17000 producentem materiału odniesienia. Badane czy wzorcowane materiały odniesienia nie stanowią również miarodajnego elementu łańcucha spójności pomiarowej w systemach oceny zgodności.
- Akredytowane laboratorium badawcze lub wzorcujące, które w ramach posiadanej akredytacji bada lub wzorcuje materiały odniesienia, może dalej dostarczać akredytowaną działalność w tym obszarze. Działalność ta jednak będzie stanowiła usługę zewnętrzną (podwykonawstwo) dla producentów materiałów odniesienia lub będzie miała zastosowanie do innych celów niż zapewnienie spójności pomiarowej. Świadectwa wzorcowania materiału odniesienia lub sprawozdania z badań materiału odniesienia nie będą uznawane za dowody zapewnienia spójności pomiarowej w badaniach, pomiarach czy wzorcowaniach.
- Laboratorium badawcze i wzorcujące, które produkuje materiały odniesienia i które zamierza w ramach akredytacji kontynuować ww. działalność w pełnym zakresie, powinno rozważyć możliwość wdrożenia wymagań normy ISO 17034 w swojej organizacji oraz złożyć wniosek do PCA o akredytację w zakresie produkcji materiałów odniesienia.

Przedstawione i omówione na spotkaniu zmiany w podejściu do oceny kompetencji w obszarze produkcji RM będą wdrażane przez PCA w sposób zharmonizowany z okresami przejściowymi wyznaczonymi w rezolucjach EA i ILAC, tj. dla normy ISO 17034 – 30.11.2019 r. oraz dla normy ISO/IEC 17025 – 30.11.2020 r.

Nowe wydanie „Cennika opłat za czynności związane z akredytacją"

W połowie roku PCA dokonało przeglądu dokumentu DA-04 „Cennik opłat za czynności związane z akredytacją", pod kątem dostosowania go do zmiany struktury procesu akredytacji jednostek oceniających zgodność, wynikającej z nowelizacji normy ISO/IEC 17011 oraz potrzebą zapewnienia większej transparentności zasad kalkulowania kosztów w oparciu o ich pracochłonność. W znowelizowanym cenniku uwzględniono również zasady kalkulowania kosztów ocen i opłaty za uczestnictwo w krajowym systemie akredytacji w obszarze Producentów Materiałów Odniesienia (RMP) w związku z rozszerzeniem przez PCA działalności akredytacyjnej o ww. obszar oceny zgodności.

Zmiany cennika, w szczególności dotyczą:

- ustalenia kosztów audytorodnia jako podstawy do kalkulowania kosztów oceny,

- przyjęcia zasady ustalania kosztów oceny w oparciu o jej pracochłonność określoną na podstawie rzeczywistej liczby dni trwania oceny,
- powiązania pracochłonności poszczególnych ocen z liczbą wymaganych dla jej przeprowadzenia audytorodni,
- ustalenia kosztów audytorodnia kalkulacyjnego w powiązaniu z rodzajem oceny i kategorią auditora.

Nowe wydanie dokumentu DA-04 (wydanie 14. z 22.10.2018 r.) obowiązywać będzie od 1 stycznia 2019 r.

Nowelizacja dokumentu DAC-24 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność w ramach krajowych systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych"

Bazując na doświadczeniach zebranych z prawie dwuletniego okresu obowiązywania dokumentu DAC-24 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność w ramach krajowych systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych", PCA podjęło prace nad jego nowelizacją. Wstępne założenia zakładają uzupełnienie dokumentu o opis zasad dotyczących prowadzenia przez PCA nadzorów oraz zmianę podejścia do korzystania przez jednostki certyfikujące wyroby z urządzeń poza ich laboratoriami badawczymi. Planowane jest też usunięcie z dokumentu zapisów będących powtórzeniem przepisów prawnych. Projekt dokumentu zostanie poddany szerokim konsultacjom, a jego znowelizowane wydanie zastanie opublikowane na początku 2019 roku. Po zakończeniu prac nad nowelizacją dokumentu DAC-24, PCA wyda komunikat w tej sprawie.

Nowelizacja dokumentu DACP-01 „Akredytacja jednostek certyfikujących osoby"

Trwają końcowe prace nad nowelizacją dokumentu DACP-01 „Akredytacja jednostek certyfikujących osoby". Zmiany wynikają z konieczności uszczegółowienia wymagań dot. m.in. formułowania, rozszerzania i uaktualniania zakresów akredytacji, możliwości prowadzenia nadzorów w formie przeglądu dokumentacji oraz uwzględnienia wymagań dokumentów IAF MD 4 i IAF MD 12.
Najważniejsze zmiany zaproponowane w dokumencie DACP-01 dotyczą:

- zasad wprowadzania niedatowanych dokumentów normatywnych w zakresach akredytacji,
- identyfikacji programów certyfikacji w zakresie akredytacji oraz warunków odstąpienia od pełnej identyfikacji, tj. numer wydania oraz data wydania,
- wymagań odnośnie nieoferowania nieakredytowanej działalności w obszarze objętym akredytacją (zgodnie z IAF Resolution 2017-19),
- rozszerzania i uaktualniania zakresu akredytacji,
- uszczegółowienia wymagań m.in. dotyczących zgłaszania obserwacji, podawania informacji odnośnie aktywności jednostki w poszczególnych programach certyfikacji, nadzoru w formie przeglądu dokumentacji,
- wymagania dla jednostek certyfikujących osoby korzystających z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), wynikającego z IAF MD 4,
- zobowiązania jednostek certyfikujących, które prowadzą działalność certyfikacyjną poza granicami kraju, do przekazywania informacji wynikających z IAF MD 12.

Po zakończeniu prac nad nowelizacją dokumentu DACP-01, PCA wyda komunikat w tej sprawie.

Aktualizacja programu DAN-01 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do działalności objętej Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 (CPR)"

PCA podjęło prace nad nowelizacją dokumentu DAN-01 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do działalności objętej Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 (CPR)". Podstawowe założenia obejmują uzupełnienie dokumentu o opis zasad dotyczących prowadzenia przez PCA nadzorów. Ponadto, planowane jest dostosowanie dokumentu w swojej strukturze do innych dokumentów PCA oraz usunięcie zapisów będących powtórzeniem przepisów prawnych lub innych dokumentów obowiązujących jednostki notyfikowane w obszarze CPR, w szczególności wytycznych i decyzji grupy jednostek notyfikowanych. Zakłada się, że zmiany w dokumencie obejmą takie obszary jak: podwykonawstwo, kompetencje personelu, korzystanie z urządzeń badawczych poza laboratorium badawczym jednostki notyfikowanej i sprawozdania z oceny właściwości użytkowych wyrobu. Projekt dokumentu zostanie poddany szerokim

konsultacjom. Publikacja znowelizowanego wydania planowana jest na początku 2019 roku. Po zakończeniu prac nad nowelizacją dokumentu DAN-01, PCA wyda komunikat w tej sprawie.

Nowelizacja dokumentu DAK-08 „Akredytacja jednostek oceniających do działalności objętej rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 402/2013"

Pierwsze wydanie dokumentu DAK-08 „Akredytacja jednostek oceniających do działalności objętej rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 402/2013" zostało opublikowane 13.03.2015 r. Dokument opracowany został w konsekwencji porozumienia o współpracy w zakresie akredytacji i nadzoru nad jednostkami oceniającymi w transporcie kolejowym podpisanego w dniu 13.02.2015 r. przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju, Wiceprezesa Urzędu Transportu Kolejowego oraz Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji. Bazując na trzech latach doświadczeń wynikających z przeprowadzonych przez PCA ocen w procesach akredytacji i nadzoru nad udzielonymi akredytacjami dla jednostek oceniających zgodność w obszarze inspekcji, analizie adekwatności stosowania wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka (ICSM), podjęta została decyzja o nowelizacji dokumentu. Potrzeba zmian podyktowana była m.in. koniecznością dostosowania dokumentu do aktualnych uwarunkowań formalno-prawnych, w tym wytycznych regulatora właściwego ds. transportu kolejowego oraz European Union Agency for Railways (ERA).

Najważniejsze zmiany zaproponowane w dokumencie DAK-08:

- uaktualnienie lub wprowadzenie nowych dokumentów odniesienia, rekomendacji i wytycznych mających zastosowanie w procesach oceny bezpieczeństwa, realizowanych przez jednostki inspekcyjne,
- włączenie do oferty akredytacyjnej nowego obszaru kompetencyjnego „bezpieczna integracja",
- ponowne zdefiniowanie wymagań kwalifikacyjnych oraz zakresu działań dla wybranych funkcji w procesie inspekcji.

Po zakończeniu prac nad uaktualnieniem dokumentu DAK-08, PCA opublikuje komunikat w tej sprawie, wskazujący jednocześnie jednostkom inspekcyjnym, działającym w obszarze ICSM termin wejścia w życie znowelizowanych dyspozycji.

3.2 Działania informacyjno-promocyjne

Publikacje prasowe

Popularyzacja wiedzy na temat akredytacji jest jednym z podstawowych zadań statutowych Polskiego Centrum Akredytacji. W wypełnianiu misji informacyjnej, PCA podejmuje między innymi współpracę z licznymi magazynami zajmującymi się tematami ekonomiczno-gospodarczymi. W październiku 2018 roku we wpływowym anglojęzycznym miesięczniku Polish Market ukazał się obszerny wywiad z Dyrektor PCA Lucyną Olborską „Confidence is Key". W wywiadzie zaprezentowano całe spektrum zagadnień związanych z procesami akredytacyjnymi, stanem polskich jednostek oceniających zgodność oraz współpracą międzynarodową realizowaną przez PCA w ramach członkostwa w takich organizacjach jak EA, ILAC, IAF czy FALB.

Wydanie październikowe magazynu Polish Market stanowiło doskonałą okazję do zaprezentowania Polskiego Centrum Akredytacji szerokiemu gronu odbiorców ze względu na obecność wydawnictwa na prestiżowych targach International Import Expo 2018, odbywających się w Chinach oraz na kongresie ekonomicznym Rzeszów 590. Wyszczególnione wydarzenia przyciągają tysiące uczestników zaangażowanych w tworzenie światowej wymiany gospodarczej, w której akredytacja spełnia swoje ściśle określone zadania.

Z kolei w listopadowym numerze Fakty Magazyn Gospodarczy w obszernym wywiadzie, postaraliśmy się ukazać akredytację w pryzmacie tegorocznego hasła dnia akredytacji „Akredytacja gwarancją bezpiecznego świata". Czytelnicy mogli w przejrzystej i przystępnej formie dowiedzieć się w jaki sposób spełnianie odpowiednich norm, ocena zgodności oraz akredytacja stanowią rzetelne, wiarygodne i uznane narzędzia, pozwalające zapobiegać sytuacjom wprowadzającym element ryzyka. W wywiadzie podkreślono funkcje akredytacji w tworzeniu bezpieczeństwa w otaczających nas sytuacjach społecznych.

Przyjęta konwencja wywiadów jest celową strategią informacyjną, zmierzającą do zaprezentowania eksperckiego wymiaru PCA poprzez wypowiedzi specjalistów bezpośrednio zaangażowanych w zagadnienia z zakresu systemu oceny zgodności.

„Jedną z kluczowych zalet systemu oceny zgodności i akredytacji, jest to, że można je zastosować w prawie każdym sektorze przemysłowym i kontekście biznesowym, od bezpieczeństwa żywności, badania produktów po wpływ na środowisko i budownictwo […]" – powiedziała Dyrektor PCA Lucyna Olborska w wywiadzie dla Polish Market.

Realizacja filmów informacyjno-promocyjnych

Szeroko zakrojony projekt dotyczący produkcji materiałów filmowych promujących działalność akredytacyjną PCA oraz działania realizowane przez akredytowane podmioty jest narzędziem znacząco przyczyniającym się do budowania rozpoznawalności i wiarygodności Polskiego Centrum Akredytacji. Poszczególne materiały filmowe przygotowywane są w oparciu o precyzyjnie wyselekcjonowany zbiór tematów, spełniających zarówno potrzeby wizerunkowe PCA, jak również zaangażowanych w nie jednostek oceniających zgodność. Materiały filmowe publikowane są na ogólnodostępnym portalu informacyjnym, z którego korzystają liczne media regionalne na terenie całego kraju.

W ostatnim kwartale 2018 roku udostępnione zostały dwa filmy, których tematyka dotyczyła zagadnień zdrowia i higieny.

Film pt. „Woda na pływalniach pod czujnym okiem laboratoriów" zanotował 2217 wyświetleń. Został on opublikowany m.in. na stronach: dzienniklodzki.pl (276 wyświetleń), gazetawroclawska.pl (382 wyświetlenia), gazetapomorska.pl (336 wyświetleń), gloswielkopolski.pl (250 wyświetleń), naszemiasto.pl (400 wyświetleń).

Natomiast film zatytułowany „Nasze jabłka naprawdę są zdrowe" zanotował 1415 wyświetleń. Film opublikowano m.in. na stronach: echodnia.eu (283 wyświetlenia), dzienniklodzki.pl (140 wyświetleń), dziennikzachodni.pl (115 wyświetleń), strefaagro.pl (294 wyświetlenia), naszemiasto.pl (344 wyświetlenia).

Udział przedstawicieli PCA w konferencjach

Seminarium Ogólnokrajowej Sieci Laboratoriów Nadzorowanych LABIOMEN pt. „Nowe wyzwania dla laboratoriów"

W ramach inicjatyw wspierających szeroko rozumianą działalność związaną z propagowaniem wiedzy nt. akredytacji, PCA objęło patronatem seminarium organizowane przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla i Ogólnokrajową Sieć Laboratoriów Nadzorowanych LABIOMEN, pt.: „Nowe wyzwania dla laboratoriów oraz X-lecie działalności Ośrodka Badań Biegłości". To cykliczne wydarzenie odbyło się w tym roku w dniach 18–19 października 2018 r. w Wiśle.

Tematem przewodnim seminarium były wymagania wydania 3. normy PN-EN ISO/IEC 17025 : 2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących", istotne z punktu widzenia funkcjonowania akredytowanych laboratoriów. Swoje prezentacje, m.in. na temat szacowania niepewności pobierania próbek wygłosili eksperci reprezentujący Akademię Górniczo-Hutniczą oraz działające w Polsce przedsiębiorstwa energetyczne.

Polskie Centrum Akredytacji, oprócz objęcia wydarzenia patronatem, wsparło je również merytorycznie – Anna Kęsik z PCA wystąpiła z prezentacją na temat wymagań wydania 3. normy PN-EN ISO/IEC 17025. Zwróciła w niej uwagę na najważniejsze zmiany oraz nieznacznie inne podejście do przedstawiania wymagań, w tym związane z uwzględnieniem analizy ryzyk i szans jako podstawy do zwiększenia skuteczności systemu zarządzania i poprawy wyników laboratorium. Przybliżyła w niej także zmodyfikowane wymagania dotyczące zasobów, tzn.: w zakresie personelu, pomieszczeń, wyposażenia, systemów i usług wsparcia potrzebnych do

Anna Kęsik z Działu Akredytacji Badań Chemicznych

zarządzania i prowadzenia działalności laboratoryjnej.

Istotna część zagadnień poruszanych na sympozjum dotyczyła szacowania składowej niepewności pomiaru wynikającej z pobierania próbek. Uczestnicy przedstawiali wnioski ze swoich doświadczeń w obszarze pobierania próbek węgla, biomasy i stałych paliw wtórnych. Pobieranie i badania paliw stałych są wykonywane w celu rozliczenia emisji gazów cieplarnianych, jak również rozliczeń handlowych z dostawcami. Z prezentowanych przez uczestników badań wynika, że składowa niepewności wynikająca z pobierania może stanowić od 75 do 90% całkowitej niepewności, co wskazuje jak wielki wpływ na ważność wyniku badania ma pobieranie próbek.

Seminaria LABIOMEN stanowią platformę wymiany doświadczeń i informacji o stosowanych praktykach badawczych paliw stałych w laboratoriach 34 przedsiębiorstw energetycznych w Polsce. Celem działalności Sieci LABIOMEN jest utrzymanie wysokich kompetencji laboratoriów prowadzących badania na potrzeby przedsiębiorstw energetycznych wytwarzających energię z biomasy.

II edycja ogólnopolskiej konferencji PKN „Bezpieczeństwo i jakość żywności"

W dobie wszechobecności różnego rodzaju trendów żywieniowych zainteresowanie zdrowymi produktami spożywczymi jest częścią stylu życia, a nie wyłącznie przedmiotem analizy ściśle zawężonych środowisk badawczych. Produkty spożywcze nieprzerwanie są przedmiotem globalnej wymiany handlowej, co przyczynia się do zwiększonego ryzyka występowania zagrożeń, takich jak: zanieczyszczenie żywności, rozwój bakterii patogennych, nieszczelność opakowań i innych. Kluczowym jest zatem zagwarantowanie bezwzględnego bezpieczeństwa żywności, wiarygodnej jakości produktów oraz dbanie o stosowanie etycznych praktyk w ramach mechanizmów zrównoważonego rozwoju.

W tym świetle Polski Komitet Normalizacyjny 20 listopada 2018 r. zorganizował drugą w tym roku edycję ogólnopolskiej konferencji „Bezpieczeństwo i jakość żywności", na którą zaproszone zostało Polskie Centrum Akredytacji. W prezentacji PCA pt. „Nowelizacja normy PN-EN ISO 22000 systemy zarządzania bezpieczeństwem żywności", przedstawione zostały zalety

Barbara Zengel, Kierownik Działu Akredytacji Weryfikacji i Certyfikacji Systemów Zarządzania

wynikające z nowelizacji normy, które przyczynią się do wydajniejszego zarządzania ryzykiem oraz pełniejszego zrozumienia wymagań stawianych organizacjom funkcjonującym w łańcuchu żywieniowym. W trakcie wystąpienia przybliżona została aktualizacja definicji i terminów zawartych w normie, które uznawano za potencjalnie mylące, a także różnice pomiędzy Krytycznymi Punktami Kontroli CCP (ang. Critical Control Points), Programami Wstępnymi PRP (ang. Prerequsite Programs) i Operacyjnymi Programami Wstępnymi (ang. Operational Prerequisite Programs). Zaproponowane zmiany pozwolą na łatwiejszą certyfikację firm, które chcą dostosować swoją działalność do kilku norm, takich jak ISO 9001 oraz wspomnianej ISO 22000.

Konferencja „Innowacje – Pomiary – Akredytacja"

Podkarpackie Centrum Innowacji wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego przy współudziale Rzeszowskich Uczelni, zorganizowało w dniu 1 października 2018 roku konferencję „Innowacje – Pomiary – Akredytacja". Głównym założeniem przyświecającym organizacji konferencji było przedstawienie podkarpackiego ekosystemu wsparcia badań i rozwoju, a także przybliżenie nowych wytycznych związanych z akredytacją laboratoriów.

Wśród zaproszonych prelegentów pojawili się eksperci Głównego Urzędu Miar (GUM), którzy poruszyli m.in. tematykę współpracy nauki i przemysłu, zawartą w strategicznym planie GUM na lata 2018–2021. Zastępca Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji, Andrzej Kolasa wygłosił referat nt. roli akredytacji we wspieraniu przedsiębiorców i innowacyjności gospodarki, podkreślając najważniejsze korzyści płynące z akredytacji, natomiast Tadeusz Matras, Kierownik Biura ds. Akredytacji w PCA przedstawił podstawowe zmiany wymagań normy ISO/IEC 17025 oraz harmonogram jej wdrożenia w działalności akredytacyjnej. Przedstawił też strukturę normy wraz z precyzyjnym określeniem terminów i definicji, a także ramy czasowe ustalone rezolucjami ILAC oraz EA, w których podano okres przejściowy na wdrożenie do stosowania wymagań znowelizowanej normy ISO/IEC 17025, ustalony na okres 3 lat od daty opublikowania normy. Po upływie okresu przejściowego, który kończy się 30.11.2020 roku, akredytacje w odniesieniu do ISO/IEC 17025:2005 nie będą uznawane w ramach porozumień ILAC MRA i EA MLA. Wystąpienia przedstawicieli PCA zostały przyjęte przez uczestników konferencji z dużym zainteresowaniem i stanowiły wprowadzenie do idei zaprezentowanej w toku konferencji przez Podkarpackie Centrum Innowacji – utworzenia regionalnej sieci laboratoriów badawczych i wzorcujących.

XI Łódzkie Europejskie Forum Gospodarcze

W ramach XI Łódzkiego EUROPEJSKIEGO FORUM GOSPODARCZEGO, w dniu 15 października 2018 roku zorganizowany został panel ekspercki Łódzkiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa pt. „Wyroby budowlane a odpowiedzialność inżyniera budownictwa". W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele okręgowych izb inżynierów budownictwa, powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego i szeroko rozumianej branży budowlanej. Wśród gości specjalnych znaleźli się m.in. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, przedstawiciel Rady Wyrobów Budowlanych GUNB oraz Pomorski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego w Gdańsku. Najważniejsze tematy omówione w ramach panelu to m.in.: „Wprowadzenie do obrotu i stosowania wyrobów budowlanych w UE – system europejski i krajowy" oraz „Problemy przy wprowadzaniu do obrotu polskich wyrobów budowlanych na rynkach europejskich". Ze strony PCA w panelu uczestniczyli Tadeusz Matras – Kierownik Biura ds. Akredytacji i Andrzej Kober – Kierownik Działu Akredytacji Badań Mechanicznych i Fizycznych. W swojej prezentacji zatytułowanej „Nadzór nad wydawaniem europejskich i krajowych ocen technicznych" przedstawiciele PCA omówili wymagania akredytacyjne zgodne z obowiązującymi normami oraz etapy procesu akredytacji, zaczynając od złożenia wniosku, poprzez ocenę, decyzję, kończąc na nadzorze.

Udział Polskiego Centrum Akredytacji w tego typu panelach eksperckich jest nieodzowną funkcją wzmacniania systemu akredytacji na terenie Polski.

Konferencja „Prawo i bezpieczeństwo techniczne w perspektywie europejskiej i krajowej"

W siedzibie Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w dniach 13–14 listopada 2018 roku zorganizowana została konferencja pod hasłem „Prawo i bezpieczeństwo techniczne w perspektywie europejskiej i krajowej". Cel, który przyświecał organizatorom kon-

ferencji określono jako rozpowszechnienie eksperckiej wiedzy w zakresie:

- dyrektyw odnoszących się do urządzeń technicznych oraz ich interpretacji na forach Unii Europejskiej,
- projektowanych zmian w przepisach dotyczących dozoru technicznego i harmonizacji przepisów technicznych na wspólnym rynku europejskim.

W szerszym kontekście organizatorzy wzięli pod uwagę oczekiwania przedsiębiorców wobec dynamicznie rozwijającego się ustawodawstwa oraz wymogi stawiane Państwu przez środowiska biznesowe. Konferencja stanowiła doskonałą platformę do wymiany doświadczeń, a tym samym pogodzenia wspomnianych oczekiwań z wymogami wobec instytucji państwowych.

Do udziału w konferencji zostali zaproszeni eksperci Polskiego Centrum Akredytacji. Ze swoją prezentacją wystąpił Marek Wilgos z Działu Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób, który omówił działania prowadzone przez PCA w trakcie oceny jednostek oceniających zgodność, takie jak: potwierdzenie kompletności zrealizowanych przez jednostki działań technicznych w ocenianym procesie, potwierdzenie kompetencji personelu biorącego udział w ocenianym procesie oraz – w przypadku, gdy jednostka nie dysponuje statusem jednostki notyfikowanej – potwierdzenie zdolności do prawidłowego prowadzenia procesów oceny zgodności. Dodatkowo, przybliżył też polskie i unijne regulacje prawne, w ramach których realizowane są procesy akredytacyjne, a także normy akredytacyjne odnoszące się do danych modułów oceny zgodności oraz wymagania specyficzne. Zaprezentowane zostały również perspektywy nowelizacji dokumentu EA-2/17 „Document on accreditation for notification purposes", w tym koncepcja „normy preferowanej" i sposoby jej implementacji.

4 Strefa auditora

Cechy osobowe dobrego auditora

Cechy osobowościowe dla wielu ról zawodowych są wyznacznikami pożądanych rezultatów pracy. Osoby o cechach wspierających realizację zadań szybciej i łatwiej je wykonują. Osiągają oczekiwane wyniki, działają z sukcesem. W przypadku wybranych zawodów zdarza się, że nie jest możliwe realizowanie zadań bez posiadania pewnych cech osobowościowych. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że nie tylko ważna jest lista cech, lecz także teoria osobowości, na podstawie której diagnozujemy oczekiwane cechy.

W drugiej połowie XX wieku powstały narzędzia psychometryczne skoncentrowane na badaniu cech osobowości w kontekście zawodowym. Ich celem jest możliwość pomiaru szans na odniesienie sukcesu na stanowisku pracy. Jednym z nich jest Bochumski Inwentarz Osobowościowych Wyników Pracy (BIP). Osobowość jest przez jego autorów definiowana następująco: „osobowość to układ cech charakteryzujących jednostkę i przejawiającym się w jej zachowaniu systemie wartości i motywacji" (Jaworowska, Brzezińska, 2011).

Inwentarz BIP bada osobowość w czterech wymiarach:

- orientacja zawodowa,
- zachowania zawodowe,
- kompetencje społeczne,
- natura psychologiczna.

Pierwszy z wymienionych wymiarów obejmuje motywację i wartości zawodowe, drugi – podejście do wykonywanych obowiązków, trzeci – styl budowania relacji społecznych, czwarty zaś wskazuje na preferencje dotyczące warunków psychofizycznych w miejscu pracy. Poniższy rysunek pokazuje skale wchodzące w skład poszczególnych wymiarów badanych przez Bochumski Inwentarz Osobowościowych Wyników Pracy:

Wracając do listy cech osobowościowych istotnych w pracy auditora, w oparciu o opisany kwestionariusz, poniżej przedstawione zostały cechy, które auditor powinien wykazywać na wysokim poziomie:

- orientacja na działanie – gotowość do podejmowania wyzwań, radzenia sobie z problemami i stałego upewniania, czy posiadane kompetencje są wystarczające, by podołać tym wyzwaniom/problemom; gotowość do podwyższania potrzebnych kompetencji oraz ponoszenia ryzyka w sytuacjach zawodowych; stawianie sobie wysokich wymagań; inwestowanie energii w wykonywanie zadań,

- orientacja na zespół – gotowość do pracy w zespole; gotowość do rezygnacji z indywidualnych celów na rzecz celów zespołowych; angażowanie się w wysiłek pracy zespołowej; branie odpowiedzialności za proces grupowy; łatwość podporządkowywania się decyzjom zespołowym; poszukiwanie stymulacji społecznej,
- asertywność – gotowość do trwania przy własnym zdaniu i forsowania swoich rozwiązań, nawet przy wskazywaniu przez inne osoby na konieczność zmiany perspektywy; tendencja do dominowania w sytuacjach społecznych, realizacji celów zawodowych pomimo trudności czy sprzeciwu ze strony innych; gotowość do samodzielności oraz przejmowania inicjatywy,
- sumienność – preferencje w zakresie staranności, precyzji i szczegółowości wykonywania zadań; perfekcjonistyczny styl zachowania; preferowanie wysoko ustrukturalizowanych zadań, wymagających dobrego planowania i zorganizowania,
- praca pod presją – poziom wytrzymałości psychofizycznej i odporności w sytuacjach trudnych; gotowość do podejmowania się zadań związanych z dużym obciążeniem,
- ogólna odporność na stres,
- pewność siebie – emocjonalna niezależność od sądów innych; poziom zaufania do własnych umiejętności i kompetencji; postrzeganie własnej skuteczności w realizacji zadań,
- stabilność emocjonalna – wysoki poziom samokontroli emocjonalnej; umiejętność kontroli własnych reakcji emocjonalnych; niski stopień zmienności reakcji emocjonalnych i poziom ich ujawniania w środowisku.

Auditor posiadający wyżej wymienione cechy to osoba sprawnie funkcjonująca w sytuacjach społecznych z innymi ludźmi (klientami, współpracownikami w trakcie realizowanych auditów), potrafiąca wyrazić swoją niezależną opinię i trwać przy własnym zdaniu w sytuacji, gdy jest do tego przekonana. Dodatkowo „idealny auditor" jest zorientowany na osiąganie rezultatów, podejmuje wyzwania i pokonuje trudności w dążeniu do celu. Nie poddaje się emocjom, jest osobą asertywną i pewną siebie. Na koniec cecha, która jest szczególnie ważna, to sumienność wykonywania zadań, orientacja na szczegóły, staranność i planowanie pracy.

Autor: Anna Bugalska, niezależny doradca ds. zarządzania kapitałem ludzkim

Szkolenia dla auditorów

Jednym z priorytetów PCA jest zatrudnianie wysoko wykwalifikowanych pracowników, posiadających specjalistyczną wiedzę, a także dbanie o stały rozwój ich kompetencji. Jest to niezwykle istotne ze względu na wymagane zaufanie do wyników oceny zgodności oraz uznanie PCA jako kompetentnego, bezstronnego i wiarygodnego partnera. W tym celu organizowane są szkolenia dla auditorów i ekspertów oraz regularnie monitorowana jest ich praca. Oprócz analizy kart oceny auditorów i ekspertów, regularnie prowadzimy obserwacje w trakcie wykonywanej przez nich pracy. Wszystkie zebrane informacje oraz wnioski, wykorzystywane są jako materiał roboczy, a następnie włączane do programu szkoleniowego, dedykowanego auditorom i ekspertom. Dzięki temu, auditujący personel PCA stale uzupełnia wiedzę, podnosi swoje kompetencje i doskonali swoje umiejętności. Skuteczną formą szkolenia są organizowane przez PCA aktywne warsztaty, mające na celu nie tylko doskonalenie, ale też ujednolicenie oraz harmonizację pracy auditorów, w szczególności w odniesieniu do technik auditowania, formułowania niezgodności i spostrzeżeń oraz sposobu nadzoru nad pracą ekspertów. Koncepcja ta została zastosowana w szkoleniach w odniesieniu do laboratoriów oraz certyfikacji wyrobów i systemów zarządzania.

W I połowie 2019 roku zaplanowano szkolenia doskonalące dla auditorów oceniających laboratoria w następujących obszarach:

- elastyczne zakresy akredytacji,
- badania wody, ścieków, gleby, nawozów, odpadów oraz paliw,
- badania czynników szkodliwych w powietrzu oraz badania środowiska pracy,
- badania akustyczne i badania hałasu.

W przypadku auditorów oceniających jednostki certyfikujące, szkolenia zaplanowano w takich obszarach jak:

- jednostki certyfikujące systemy zarządzania,
- jednostki certyfikujące osoby i wyroby,
- weryfikatorzy EMAS i GHG.

Kolejnym obszarem, w którym zaplanowane zostały szkolenia doskonalące dla auditorów jest akredytacja producentów materiałów odniesienia.

5 Działalność akredytacyjna

5.1 Zmiany w normie ISO/IEC 17011

Nowe wydanie normy ISO/IEC 17011 „Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek akredytujących prowadzących akredytację jednostek oceniających zgodność" stanowi drugą, poprawioną edycję w stosunku do jej pierwszego wydania z 2004 roku. Tak jak dotychczas, norma określa wymagania dotyczące kompetencji, spójnego działania i bezstronności jednostek akredytujących wykonujących ocenę i akredytację jednostek oceniających zgodność. Przy czym dodatkowo, w nowym wydaniu formalnie potwierdzono, że działaniami podlegającymi akredytacji, oprócz dotychczas przyjętych, są: organizacja badań biegłości, produkcja materiałów odniesienia oraz weryfikacje i walidacje.

Grupa Robocza ISO CASCO WG 42, która opracowała normę dostosowała ją do jednolitej struktury norm. Włączone zostały elementy wspólne dotyczące bezstronności, poufności, skarg i odwołań, a także dotyczące systemu zarządzania (opcja A i B). Obecnie wszystkie dokumenty CASCO mają zestaw podstawowych wymagań o identycznym lub bardzo podobnym brzmieniu dla wszystkich ww. elementów.

Najistotniejsza w nowym wydaniu normy wydaje się zmiana filozofii w podejściu do działalności akredytacyjnej oraz oparciu jej funkcjonowania na ryzyku. Dużo większy nacisk położony został na jednostki akredytujące pod kątem konieczności identyfikowania i zarządzania ryzykiem oraz przeprowadzania ocen w oparciu o ryzyko, jakie działalność danej jednostki oceniającej zgodność niesie dla jej interesariuszy. Ma to istotne znaczenie w szczególności w odniesieniu do programu nadzoru, który powinien zapewniać, że wymagania akredytacyjne oraz zakres akredytacji są poddawane ocenie z uwzględnieniem ryzyk, przy zachowaniu warunku, że w trakcie cyklu akredytacji ocenie poddane zostaną działania jednostki w obszarze oceny zgodności, reprezentatywne dla zakresu akredytacji i prowadzone będą w odpowiednich lokalizacjach.

Rozbudowane też zostały wymagania dotyczące zarządzania całym personelem jednostki akredytującej, w tym zarządzającym, przeprowadzającym oceny oraz realizującym inne zadania operacyjne związane z procesem akredytacji. W szczególności określono wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności personelu realizującego poszczególne funkcje.

W stosunku do pierwszego wydania, norma jest też bardziej elastyczna, ponieważ określa ramy w jakich może się poruszać jednostka akredytująca, bez wskazywania bardzo szczegółowych wymagań. Pojawiły się też ramy dla nowych rozwiązań, np. stosowania ocen zdalnych, oceny funkcjonowania lokalizacji wirtualnych jednostki oceniającej zgodność czy przekazywania jednostce informacji o udzielonej akredytacji za pomocą mediów elektronicznych, zamiast certyfikatu.

Pozostałe zmiany same w sobie nie wydają się zbyt znaczące. Wiele z nich to tylko zmiany redakcyjne. Część z nich uwzględnia dotychczas stosowane praktyki wynikające z wymagań ILAC czy IAF (np. dotyczące zakresów elastycznych). Wyjaśnione także zostały niektóre kwestie, które wcześniej były dyskusyjne.

Dla Polskiego Centrum Akredytacji zmiana normy ISO/IEC 17011 powoduje konieczność dostosowania funkcjonowania i spełnienia wymagań nowej normy w ustalonym okresie. Pierwsze działania dostosowujące zostały już zrealizowane. Aktualnie finalizowana jest nowelizacja dokumentu DA-01 opisującego system akredytacji PCA. Zgodnie z rezolucjami międzynarodowych organizacji ds. akredytacji, tj. IAF i ILAC spełnienie przez jednostki wymagań nowej normy powinno nastąpić w okresie nie dłuższym niż 3 lata od daty opublikowania normy. Zweryfikowanie spełnienia przez PCA wymagań nowej normy nastąpi w ramach procesu ewaluacji, która odbędzie się w wymaganym rezolucjami czasie.

Autor: Małgorzata Tworek, Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania PCA

5.2 Nowe zasady w procedurze akredytacji

Nowe zasady w procedurze akredytacji i nadzoru jednostek oceniających zgodność – nowelizacja dokumentów DA-01, DAB-07, DAP-04

PCA opracowało i przedstawiło do powszechnego opiniowania zainteresowanym stronom, w tym Radzie ds. Akredytacji i Komitetowi Technicznemu ds. Akredytacji, projekty nowelizacji dokumentów: DA-01 „Opis systemu akredytacji", DAB-07 „Akredytacja laboratoriów badawczych. Wymagania szczegółowe" oraz DAP-04 „Akredytacja laboratoriów wzorcujących". Nowelizacja dokumentów została podyktowana zmianami wymagań dwóch podstawowych norm stosowanych w systemach akredytacji jednostek oceniających zgodność – ISO/IEC 17011 oraz ISO/IEC 17025.

Oprócz zmian terminologicznych, wynikających ze znowelizowanych wymagań oraz doprecyzowania dotychczasowych dyspozycji, dokumenty PCA wprowadzają przede wszystkim nowe zasady w procedurze akredytacji podmiotów, w tym laboratoriów badawczych i wzorcujących. Przy nowelizacji zachowano dotychczasowe funkcje dokumentów – DA-01 opisuje ogólne zasady akredytacji dla wszystkich jednostek oceniających zgodność, natomiast dokumenty DAB-07 i DAP-04 są programami akredytacji odpowiednio dla laboratoriów badawczych i wzorcujących. Zmianie uległa struktura i zakres dyspozycji dokumentów DAB-07 i DAP-04, zgodnie z definicją „programu akredytacji" ustanowioną w normie ISO/IEC 17011, który to powinien określać zasady i procesy akredytacji określonego rodzaju jednostek, w odniesieniu do których zastosowanie mają te same wymagania akredytacyjne. Przy nowelizacji dokumentów DAB-07 i DAP-04 rozważano możliwość połączenia ich w jeden program akredytacji, bazując na powyższej definicji. Jednak w celu podkreślenia zróżnicowanej roli i funkcji laboratoriów badawczych oraz wzorcujących w systemie oceny zgodności, pozostawiono je jako oddzielne programy akredytacji.

Jedna z podstawowych zmian wprowadzona w projektach ww. dokumentów, która dotyczy bezpośrednio wnioskujących o akredytacje i posiadających już akredytacje jednostek oceniających zgodność wynika ze zmiany wymagań normy ISO/IEC 17011 dotyczącej procesów akredytacji i nadzoru prowadzonych przez jednostki akredytujące. Kluczową zmianą w podejściu do oceny kompetencji w procesach akredytacji i nadzoru jest planowanie i realizacja ocen działalności podmiotów w obszarze całego zakresu oceny zgodności (wnioskowanej do akredytacji/objętej akredytacją) na podstawie próbkowania, realizowanego z uwzględnieniem ryzyka odnoszącego się do celów oceny. Przy czym rozpatrywanie ryzyka przez jednostkę akredytującą odnosi się zarówno do zakresu konkretnej oceny, jak i do programu nadzoru akredytowanego podmiotu w całym cyklu akredytacji. Przy rozpatrywaniu ryzyka brane są ponadto pod uwagę ryzyka związane z rodzajem działalności jednostki oceniającej zgodność i uwarunkowaniami jej prowadzenia (np. certyfikacja dobrowolna, badania na rzecz obszaru regulowanego), lokalizacjami prowadzenia działalności w obszarze oceny zgodności czy też personelem zaangażowanym w działalność będącą przedmiotem akredytacji. W procesach nadzoru do zakresu informacji i danych powiązanych z ryzykiem oceny kompetencji włącza się pozyskane przez jednostkę akredytującą informacje na temat jednostki oceniającej zgodność, jej systemu zarządzania i działalności prowadzonej w obszarze oceny zgodności. Dodatkowo, jednostka akredytująca oceniając kompetencje danego podmiotu w zakresie działalności wnioskowanej do akredytacji lub w zakresie już akredytowanym, może dla wybranych próbek tej działalności stosować w ramach tej samej oceny różne techniki oceny (sposoby pozyskiwania dowodów kompetencji). Techniki te zostały poszerzone w stosunku do dotychczasowej oceny na miejscu o sposoby, tj. ocena zdalna, audit pomiaru, audit walidacyjny i inne. Jednocześnie podstawowa zasada potwierdzania zaufania do kompetencji podmiotu w zakresie określonej działalności, na podstawie wyników oceny realizowanej w oparciu o próbkowanie z uwzględnieniem ryzyka, pozostaje bez zmian (konieczność spełnienia wszystkich mających zastosowanie wymagań akredytacyjnych). Powyższe zasady zostały uwzględnione w sposób ogólny w dokumencie DA-01 i uszczegółowione w obszarze: laboratoriów badawczych w dokumencie DAB-07 oraz laboratoriów wzorcujących w DAP-04.

Inne, mniej kluczowe, ale również istotne zmiany w procesach akredytacji i nadzoru, które znalazły odzwierciedlenie w nowelizacji dokumentów DA-01, DAB-07 i DAP-04 dotyczą samej struktury oceny jed-

nostek oceniających zgodność, w tym roli przeglądu dokumentacji. W nowym podejściu dokumentacja podmiotu jest rozumiana nie tylko jako dokumentacja systemu zarządzania, ale również każda informacja, która dotyczy danego podmiotu i potwierdza spełnienie przez niego mających zastosowanie wymagań akredytacyjnych, w tym dotyczących ustanowienia, udokumentowania i wdrożenia właściwego systemu zarządzania. W procesach akredytacji przegląd dokumentacji jest realizowany w celu weryfikacji zgodności systemu jednostki oceniającej zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i jest częścią oceny na miejscu w procesie akredytacji, a nie oddzielną oceną, w której stosowana jest technika przeglądu dokumentów i zapisów. Procesom nadzoru realizowanym z zastosowaniem techniki oceny w formie oceny na miejscu i/lub obserwacji towarzyszy przegląd udokumentowanej informacji, którego celem jest również weryfikacja zgodności systemu danego podmiotu z wymaganiami akredytacyjnymi przy uwzględnieniu zmian w jego organizacji i systemie. Jednocześnie w procesach ocen w nadzorze przegląd udokumentowanej informacji dotyczącej jednostki oceniającej zgodność może być w szczególnych przypadkach zastosowany w próbkowaniu, jako wyłączna technika oceny kompetencji do realizacji działalności w posiadanym zakresie akredytacji, czy też we wnioskowanym obszarze zmian zakresu. Mając powyższe na uwadze, należy pamiętać, że zakres dokumentowanej informacji jednostki oceniającej zgodność podlegającej przeglądowi jest zależny od rodzaju procesu i funkcji przeglądu w tym procesie.

Obecne wymagania dotyczące reakcji jednostki oceniającej zgodność na wyniki oceny zawierających niezgodności i spostrzeżenia, określone w dokumencie DA-01 i programach akredytacji poszczególnych laboratoriów, uwzględniają nowe podejście określone w tym obszarze w normach ISO/IEC 17011 oraz ISO/IEC 17025. Jednostki oceniające zgodność są obecnie zobowiązane do przeprowadzenia analizy zakresu, przyczyn i skutków niezgodności i przedstawienia udokumentowania podjętych i planowanych działań, które powinny być adekwatne do problemu, zakresu i skutków stwierdzonych niezgodności. Usunięcie problemów jest nadal oceniane w oparciu o dowody zrealizowania zaplanowanych działań oraz ocenę ich

skuteczności. Należy mieć na uwadze fakt, że obecne wymagania kładą duży nacisk na analizę zakresu niezgodności i jej skutków, którymi mogą być, między innymi prace niezgodne z wymaganiami. Jednocześnie, reakcja jednostki oceniającej zgodność w odniesieniu do sformułowanych w wyniku ocen spostrzeżeń jest istotna dla jednostki akredytującej w kontekście planowania przez nią procesów nadzoru z jednoczesnym rozpatrywaniem ryzyka. Dlatego też dyspozycje dokumentu DA-01 zobowiązują jednostki do poinformowania PCA o planowanych działaniach w odniesieniu do sformułowanych spostrzeżeń – informacja czy jednostka planuje doskonalenia w oparciu o sformułowane spostrzeżenie pozwoli PCA uwzględniać ten fakt przy identyfikowaniu i ocenie ryzyka związanego z konkretną oceną w nadzorze.

Inne zmiany procesów nadzoru przyjęte w dokumentach DA-01, DAB-07 i DAP-04 dotyczą procesu nadzoru i wskazują na konieczność objęcia wszystkich wymagań akredytacyjnych zakresem ponownej oceny jednostki oceniającej zgodność, oceny nie rzadziej niż raz na dwa lata obszaru reprezentatywnego dla działalności objętej zakresem akredytacji oraz oceny na miejscu, również przeprowadzanej nie rzadziej niż raz na dwa lata. Natomiast specyficzne zmiany samych programów akredytacji laboratoriów DAB-07 i DAP-04 dotyczą, m.in. odstąpienia od uregulowań w zakresie podwykonawstwa, stosowania metod obliczeniowych, a w przypadku laboratoriów wzorcujących – odstąpienie od wskazywania zasad międzylaboratoryjnych porównań dwustronnych oraz ustalania wzorów świadectw wzorcowania.

Zmiany wprowadzone w dokumentach DA-01, DAB-07 i DAB-04, współbieżne ze zmianami wymagań norm ISO/IEC 17011 i ISO/IEC 17025, mają jeden wspólny mianownik – uwzględniają zmniejszenie rygoryzmu wymagań akredytacyjnych oraz rozpatrywanie ryzyka w ocenach kompetencji jednostek oceniających zgodność, opartych na próbkowaniu spełniania przez nie wszystkich wymagań akredytacyjnych w całym zakresie wnioskowanej / akredytowanej działalności w obszarze oceny zgodności.

Autorzy: Tadeusz Matras – Kierownik Biura ds. Akredytacji, Katarzyna Wiśniewska – Koordynator w Dziale Akredytacji Wzorcowań

5.3 Aktualizacja programu akredytacji dot. BRC Global Standard Food Safety

W dniu 1.08.2018 r. Brand Reputation Compliance (BRC) opublikowało 8. wydanie standardu Global Standard for Food Safety. Zgodnie z ww. standardem termin osiągnięcia gotowości jednostek certyfikujących do udzielania certyfikacji w odniesieniu do zawartych w nim wymagań ustalono na 1.02.2019 r. W związku z tym, akredytowane i będące w procesie akredytacji jednostki certyfikujące wyroby prowadzące działalność w ww. obszarze powinny wdrożyć w swojej działalności wydanie 8. standardu i uzyskać odpowiednio: uaktualnienie zakresu akredytacji lub akredytację w tym obszarze przed datą końca okresu przejściowego. Zgodnie z Komunikatem PCA nr 265 z dnia 15.10.2018 r. procesy akredytacji jednostek certyfikujących w odniesieniu do wymagań Global Standard for Food Safety wydanie 7., niezakończone do 1.02.2019 roku, będą kontynuowane pod warunkiem, że wnioskujący podmiot przed udzieleniem akredytacji wykaże swoje kompetencje do certyfikacji w odniesieniu do wymagań wydania 8. Natomiast akredytowane już jednostki certyfikujące prowadzące działalność w ww. obszarze są zobowiązane do przeszkolenia swoich auditorów w zakresie wymagań standardu Global Standard for Food Safety wydanie 8., dostosowania ustanowionych w systemie zarządzania wymagań kompetencyjnych dla auditorów do postanowień wydania 8., określenia planu przejścia udzielonych certyfikacji z wydania 7. na wydanie 8., dostosowania swoich metod działania do nowych wymagań oraz złożenia do PCA wniosku o uaktualnienie zakresu akredytacji wraz z dowodami na zrealizowanie działań określonych w ww. punktach, w celu weryfikacji w ramach przeglądu dokumentacji.

Najważniejsze zmiany w programie Global Standard for Food Safety wydanie 8. dotyczą m.in. przeprowadzania auditów (ograniczenia ich tylko do opcji zapowiedzianych i niezapowiedzianych), raportowania (stworzono nowy rodzaj raportu), dodania nowych wymagań w zakresie Food Safety Culture oraz oznakowania zużytych opakowań. Opracowano też nowy dokument do stosowania przez auditorów jednostek certyfikujących wyroby „Auditing Instruction Guideline". Ponadto zaktualizowano zawartość kontraktów pomiędzy właścicielem programu i jednostkami certyfikującymi prowadzącymi działalność w ww. programie.

5.4 Akredytacja jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego

W związku ze zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4.09.2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2017 r., poz. 1761), rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 392/2013 z dnia 29.04.2013 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 889/2008 w odniesieniu do systemu kontroli produkcji ekologicznej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26.05.2015 r. w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria (Dz.U. z 2015 r., poz. 795) Polskie Centrum Akredytacji przystąpiło do aktualizacji dokumentu DAC-13 „Akredytacja jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego". Akredytacja jednostek certyfikujących w tym obszarze ma charakter obligatoryjny na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 z 28.06.2007 r.

Zmiany w dokumencie zostały opracowane przez Polskie Centrum Akredytacji w uzgodnieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym ds. Rolnictwa i Żywności. Dotyczą one m.in.: zmiany kryteriów kompetencyjnych dla inspektorów, uwzględnienia mających zastosowanie wymagań rozporządzenia Komisji (WE) nr 152/2009 z dnia 27 stycznia 2009 r. ustanawiającego metody pobierania próbek i dokonywania analiz do celów urzędowej kontroli pasz (Dz. Urz. UE L54/1 z 26.2.2009 z późn. zm.) oraz uwzględnienia w programach nadzoru nad udzieloną przez PCA akredytacją obserwacji prowadzenia inspekcji z poborem próbek produktów rolnictwa ekologicznego. PCA planuje opublikowanie dokumentu na początku 2019 r.

5.5 Rozszerzenie działalności akredytacyjnej w zakresie jednostek certyfikujących produkty gospodarstwa domowego i produkty do pielęgnacji ciała

IFS HPC "Standard for auditing products/processes of suppliers manufacturing household and personal care products".

W ostatnich latach wzrosły oczekiwania klientów pod względem jakości i bezpieczeństwa produktów gospodarstwa domowego i higieny osobistej. W związku z tym, że produkty te mają bezpośredni wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo konsumentów, International Featured Standards (IFS) wraz z międzynarodowymi organizacjami zrzeszającymi przedstawicieli handlu i przemysłu (w tym przemysłu spożywczego i usług żywnościowych) oraz jednostkami certyfikującymi, opracował standard International Featured Standards Household and Personal Care Products (IFS HPC).

IFS HPC jest międzynarodowym standardem zawierającym jednolite zasady dot. audytowania bezpiecznych i wysokiej jakości produktów/procesów u dostawców w zakresie wytwarzania produktów gospodarstwa domowego oraz produktów do pielęgnacji ciała. Ma on na celu uzupełnienie kluczowych aspektów systemu zarządzania jakością i bezpieczeństwem dla firm działających w ww. obszarze (np. zarządzanie ryzykiem, identyfikowalność, specyfikacje klientów, działania korygujące, itp.). Standard powstał z myślą o wytwórcach produktów typu „non-food", skierowanych bezpośrednio do konsumenta finalnego, dla zapewnienia większej przejrzystości w procesie produkcji, a tym samym wzrostu zaufania konsumentów.

Dzięki uwzględnieniu zmieniających się potrzeb przemysłu, IFS HPC jest najbardziej odpowiednim standardem służącym do audytu produktów gospodarstwa domowego i produktów do pielęgnacji ciała oraz ich procesów, a w konsekwencji dla zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów. Standard obejmuje cztery określone grupy produktów:

- kosmetyki (np. kosmetyki do makijażu, balsamy, szampony, kremy itp.),
- produkty chemii gospodarczej (np. detergenty, płyny do płukania tkanin, środki czyszczące, świece zapachowe itp.),
- artykuły gospodarstwa domowego codziennego użytku (np. rękawice domowe, papier do pieczenia, papierowe ręczniki kuchenne, folia aluminiowa itp.),
- produkty higieny osobistej (np. tampony, pęsety, gąbki kąpielowe, pieluchy itp.).

Wymagania IFS dla artykułów gospodarstwa domowego i produktów do pielęgnacji ciała zostały podzielone na sześć rozdziałów:

- odpowiedzialność kadry zarządzającej,
- system zarządzania jakością i bezpieczeństwem produktu,
- zarządzanie zasobami,
- planowanie i proces produkcji,
- pomiary, analizy, działania naprawcze oraz zarządzanie incydentami,
- ochrona produktów (opcjonalnie).

Certyfikacja IFS oferuje szereg kluczowych korzyści dla przedsiębiorstw dążących do doskonalenia w zakresie jakości, bezpieczeństwa produktów i zadowolenia klienta. Najważniejsze z nich to:

- lepsze zrozumienie dobrych praktyk, norm i procedur wśród kadry zarządzającej oraz personelu,
- monitorowanie zgodności z przepisami produktów konsumenckich,
- bardziej efektywne wykorzystanie zasobów,
- zmniejszenie zapotrzebowania na audity u klienta,
- niezależne audity stron trzecich,
- możliwość zmniejszenia całkowitego czasu auditu poprzez łączenie auditów,
- większa elastyczność, dzięki indywidualnemu podejściu podczas wdrożenia standardu ze względu na analizę ryzyka,
- lepszy wizerunek firmy jako producenta produktów bezpiecznych i dobrych jakościowo,
- możliwość handlu z klientami wymagającymi auditu stron trzecich,
- stosowanie logo IFS i certyfikatu, w celu wykazania zgodności z najwyższymi standardami.

W dniu 30.07.2018 r. PCA opublikowało Komunikat nr 262 w sprawie rozszerzenia zakresu działalności akredytacyjnej o akredytację jednostek certyfikujących produkty gospodarstwa domowego i produkty do pielęgnacji ciała wg standardu International Featured Standards – IFS HPC, wydanie 2. Warunkiem ubiegania się o akredytację lub rozszerzenie zakresu akredytacji o wyżej wymieniony obszar jest spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17065:2013-03 „Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi" oraz wymagań standardu IFS HPC, wydanie 2. i dokumentu DACW-01 „Akredytacja jednostek certyfikujących wyroby". Wnioski o akredytację lub rozszerzenie zakresu akredytacji należy składać na formularzu FA-01. Do wniosku należy dołączyć wypełniony formularz FAC-01 wraz z wymaganymi dokumentami.

Autor: Przemysław Gałkowski, Specjalista w Dziale Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób

5.6 Akredytacja programów oceny zgodności

Rozwój działalności akredytacyjnej o nowe obszary

W ciągu ostatnich kilku lat zauważamy rosnące zapotrzebowanie na usługi świadczone przez akredytowane jednostki oceniające zgodność. Z tego powodu PCA podejmuje prace zmierzające do rozszerzenia zakresu działalności akredytacyjnej o nowe obszary, a także do dostosowania aktualnie prowadzonych przez PCA programów akredytacji do potrzeb stron zainteresowanych.

Wpływ na to miało niewątpliwie opublikowane 10 lat temu rozporządzenie WE 765/2008 , w którym wskazano, że „w przypadku gdy wspólnotowe prawodawstwo harmonizacyjne przewiduje wybór jednostek oceniających zgodność dla jego wdrożenia, akredytacja w formie przewidzianej w rozporządzeniu, zapewniająca niezbędny stopień zaufania do certyfikatów zgodności, powinna być uważana za uprzywilejowany sposób wykazywania kompetencji technicznych tych jednostek".

Intensyfikacja nastąpiła również w dobrowolnym systemie oceny zgodności, gdzie z inicjatywy przedstawicieli producentów, sprzedawców określonych wyrobów i usług, czy też innych zainteresowanych stron zaczęły powstawać nowe programy oceny zgodności, uwzględniające w większości przypadków udział akredytowanych jednostek oceniających zgodność.

Naszym celem jest aktywne i skuteczne reagowanie na zapotrzebowanie stron zainteresowanych w zakresie rozszerzenia i harmonizacji działalności akredytacyjnej, a tym samym budowanie zaufania do akredytacji udzielanych przez PCA. Za działaniami rozwojowymi PCA stoi też konieczność spełniania wymagań organizacji międzynarodowych, w szczególności EA, IAF i ILAC, w celu uznawania wyników uzyskiwanych przez akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych pozwala nam wdrażać wiedzę i rozwijać system akredytacji w Polsce, a w konsekwencji wpływać na wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Obszar regulowany i dobrowolny

Obszar dobrowolny obejmuje działania w obszarze oceny zgodności wynikające z zapotrzebowania, m.in. dostawców lub odbiorców wyrobów i usług. Działania te nie wynikają z przepisów prawnych. Mogą być natomiast tworzone jako dobrowolne „samoregulacje" dla celów marketingowych i służyć do poprawy postrzegania rynku oraz współdzielenia zasobów koniecznych do przeprowadzania ocen lub zaspokojenia potrzeb rynku na oceny niezależnych stron trzecich. Organy regulacyjne mogą wspierać i wykorzystywać takie dobrowolne programy, pozwalając przemysłowi „samoregulować się", bez konieczności wprowadzania formalnych regulacji w przepisach prawnych.

Sektorowe programy oceny zgodności są aktualnie najczęściej opracowywane przez sektor przemysłowy, np. przemysł spożywczy, lotniczy, motoryzacyjny czy telekomunikacyjny. Powstają też dla zapewnienia potrzeby zrównoważonego rozwoju. Często są to pionowe programy obejmujące cały łańcuch działań, począwszy od produkcji, poprzez certyfikację, skończywszy na akredytacji. W większości przypadków programy te opierają się na międzynarodowych normach używanych do certyfikacji, które są dostosowane do specyficznych wymagań technicznych danego sektora przemysłu. W obszarze żywności pojawiają się dodatkowe wymagania dotyczące higieny, bezpieczeństwa lub jakości żywności. W dziedzinie zdrowia są to specyficzne wymagania związane np. z opieką zdrowotną.

Z drugiej strony organy regulacyjne mogą uznać za przydatne wprowadzenie programu oceny zgodności, w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami prawnymi. W takich sytuacjach brane są pod uwagę zagrożenia dla pracowników, konsumentów, środowiska i gospodarki spowodowane nieodpowiednimi towarami, usługami czy procesami. Wyznaczane przez organy regulacyjne środki powinny być w stosunku do nich proporcjonalne, a tam gdzie ryzyko jest najwyższe mogą zostać wprowadzone odpowiednie wymagania dotyczące przeprowadzania ocen zgodności, np. poprzez certyfikację czy inspekcję. Obszar regulowany prawnie obejmuje zatem działania w obszarze oceny zgodności, dla których przepisy prawa krajowego lub europejskiego ustalają dodatkowe, specyficzne wymagania dotyczące kompetencji jednostek oceniających zgodność, warunkujące możliwość wykorzystania wyników oceny zgodności w obszarach objętych przedmiotowym prawem.

EA-1/22 „Procedura i kryteria EA dotyczące ewaluacji programów oceny zgodności przez jednostki akredytujące będące członkami EA”

Prowadzenie działalności akredytacyjnej w intensywnie rozwijającym się otoczeniu wymaga podejścia bardziej systemowego, ponieważ jednostki akredytujące są zobowiązane do określania przydatności programów oceny zgodności oraz norm do celów akredytacji. W tym celu na poziomie europejskich jednostek akredytujących został przyjęty dokument EA-1/22 „Procedura i kryteria EA dotyczące ewaluacji programów oceny zgodności przez jednostki akredytujące będące członkami EA”. Dokument ten podaje obowiązkową procedurę i kryteria dot. ewaluacji programów oceny zgodności (CAS – conformity assessment scheme) do stosowania przez jednostki akredytujące, a także wymagania dla właścicieli programów oceny zgodności.

Dokument EA-1/22 ma charakter obowiązkowy w przypadku akredytacji programów oceny zgodności funkcjonujących w obszarze dobrowolnym, nieregulowanym przepisami prawa, w szczególności, gdy jest zidentyfikowany właściciel programu, czyli organizacja odpowiedzialna za opracowanie i utrzymanie programu oceny zgodności. W grupie właścicieli programów oceny zgodności znajdą się niewątpliwie same jednostki oceniające zgodność, organizacje korzystające z usług świadczonych przez te jednostki, organizacje, które kupują lub sprzedają przedmioty poddawane ocenie zgodności, jak również producenci i ich stowarzyszenia, które ustanowiły własne programy oceny zgodności.

Stosowanie dokumentu EA-1/22 w obszarze regulowanym ma charakter dobrowolny, niemniej jednak przyjęte rodzaje działań w obszarze oceny zgodności powinny być zgodne ze wskazanymi przez EA na poziomie II struktury porozumienia o wzajemnym uznawaniu EA MLA według dokumentu EA-1/06 (np. badania, inspekcja itp.). Dokumenty opisujące program nie mogą być też sprzeczne z żadnym z wymagań zawartych w odpowiednich normach stosowanych do akredytacji jednostek oceniających zgodność (poziom III wg. EA-1/06), ani ich wykluczać.

Program oceny zgodności

Program oceny zgodności to udokumentowany i publicznie dostępny zestaw wymagań ustanawiający przedmiot oceny zgodności (wyrób, proces, usługa, system, osoba), ustanawiający wymagania, w odniesieniu do których zgodność jest oceniana oraz mechanizmy (badania, inspekcja, audyt itp.) i inne działania, za pomocą których zgodność jest określana.

W niektórych przypadkach jedne mechanizmy, za pomocą których zgodność jest określana mogą obejmować inne, np. inspekcja może obejmować badania lub certyfikacja wyrobu może uwzględniać sprawozdanie z badań lub sprawozdanie z inspekcji. Sposób, w jaki mechanizmy te są stosowane i są ze sobą powiązane jest często określany w ramach właściwego – obowiązkowego (wynikającego z przepisów prawa) lub dobrowolnego – programu oceny zgodności. Programy oceny zgodności, co do zasięgu, klasyfikowane są jako krajowe i międzynarodowe.

Przy ustanawianiu programu oceny zgodności, właściciel powinien kierować się właściwymi normami i przewodnikami ISO/CASCO.

Zaleca się, aby przy opracowywaniu dokumentów normatywnych w programie oceny zgodności korzystano z wytycznych normy ISO/IEC 17007 „Ocena zgodności – wytyczne dotyczące redagowania dokumentów normatywnych właściwych do stosowania w ocenie zgodności", biorąc w szczególności pod uwagę zasady podane w punkcie 4:

- zasada 1: rozdzielenie wyspecyfikowanych wymagań dotyczących przedmiotu oceny zgodności od wyspecyfikowanych wymagań dotyczących działań związanych z oceną zgodności,
- zasada 2: neutralność wobec stron realizujących działania związane z oceną zgodności – zaleca się, aby dokumenty normatywne dotyczące przedmiotów oceny zgodności były napisane tak, aby zgodność przedmiotów oceny zgodności z wyspecyfikowanymi wymaganiami mogła być oceniona przez dowolną stronę zainteresowaną,
- zasada 3: podejście funkcjonalne do oceny zgodności – według ISO/IEC 17007 podejście to obejmuje wybór, określenie, przegląd i atestację oraz nadzór (jeżeli jest wymagany),
- zasada 4: porównywalność wyników oceny zgodności – wymagania dotyczące przedmiotów oceny zgodności oraz wymagania dotyczące działań związanych z oceną zgodności zaleca się wyspecyfikować w sposób jasny i jednoznaczny, wystarczająco szczegółowo, aby zapewnić, że wyniki oceny zgodności będą porównywalne i odtwarzalne,
- zasada 5: dobra praktyka w ocenie zgodności – opracowujący dokumenty normatywne dotyczące działań związanych z oceną zgodności powinni uwzględniać normy międzynarodowe i przewodniki jako źródło dobrej praktyki w ocenie zgodności.

Drugim niezwykle ważnym dokumentem opisującym zasady tworzenia programów oceny zgodności jest norma ISO/IEC 17067 „Ocena zgodności – podstawy certyfikacji wyrobów oraz wytyczne dotyczące programów certyfikacji wyrobów". W normie tej opisano podstawy certyfikacji wyrobów oraz podano wytyczne dotyczące: zrozumienia, opracowania, prowadzenia lub utrzymania programów certyfikacji wyrobów, procesów i usług. Norma jest przeznaczona do stosowania przez wszystkich zainteresowanych certyfikacją wyrobów, a w szczególności przez właścicieli programów certyfikacji. Wytyczne te można również odpowiednio zastosować podczas ustanawiania programów inspekcji, certyfikacji systemów zarządzania oraz programów obejmujących badania i wzorcowania. Z kolei w przypadku programów certyfikacji osób stosowane powinny być postanowienia punktu 8. normy ISO/IEC 17024 „Ocena zgodności – Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby".

Wymagania dotyczące ustanowienia relacji pomiędzy jednostką akredytującą a właścicielem programu

Współpraca jednostki akredytującej z właścicielem programu oceny zgodności jest możliwa pod warunkiem zachowania wskazanych w dokumencie EA-1/22 warunków.

Właściciel programu powinien być podmiotem identyfikowalnym prawnie oraz posiadać uprawnienie do ustanowienia i zmiany wymagań programu. W przypadku, gdy program ma zasięg europejski, a w akredytację jednostek oceniających zgodność biorących udział w programie zaangażowanych jest wiele jednostek akredytujących – członków EA, wówczas właściciel powinien

posiadać odpowiednie pełnomocnictwo do współpracy z wyznaczoną jednostką akredytującą, tzw. „home AB".

Kolejnym wymaganiem jest wykazanie przez właściciela programu, że istnieje zapotrzebowanie na rynku dla danego programu. Może to obejmować wykazanie wartości dodanej, zaangażowanie zainteresowanych stron, inicjatyw lub potrzeb organów regulacyjnych i rządowych. Szczególne znaczenie dla wykazania niniejszego zapotrzebowania odnośnie wsparcia rynku stanowi punkt widzenia zainteresowanych stron reprezentujących użytkowników końcowych programu (np. konsumentów lub przemysł).

Procesy oceny zgodności opisane lub wybrane przez właściciela programu oceny zgodności powinny mieścić się w zastosowaniu norm zawierających wymagania dla jednostek oceniających zgodność (poziom III, wg. EA-1/06), natomiast specyficzne wymagania programu nie mogą być sprzeczne ani wykluczać tych wymagań. Oznacza to na przykład, że dla badań powinno się stosować wymagania międzynarodowej normy ISO/IEC 17025, dla inspekcji ISO/IEC 17020, itp. Wszelkie dodatkowe wymagania ustalone przez program nie mogą stać w sprzeczności z normami dla jednostek oceniających zgodność stosowanych do akredytacji. Przy wyborze najwłaściwszej normy akredytacyjnej należy wziąć pod uwagę przede wszystkim charakter oraz rodzaj działań w obszarze oceny zgodności (np. wzorcowanie, badanie, inspekcja, certyfikacja), a także zawartość dokumentów wydawanych przez jednostki oceniające zgodność, przedstawiających wyniki oceny zgodności. Jeśli dokument zawiera deklarację zgodności, należy zwrócić uwagę czy na przykład deklaracja na certyfikacie dotyczy zgodności wyrobu z wymaganiami dla wyrobu, czy też na przykład zgodności systemu zarządzania z wymaganiami dla systemu zarządzania.

Programy oceny zgodności w obszarach dobrowolnych nie mogą być sprzeczne ani wykluczać wymagań prawnych właściwych dla przedmiotu oceny zgodności. Jednocześnie przyjmuje się, że taki program nie może być tylko potwierdzeniem spełnienia wymagań prawnych. Przyjmuje się również, że program oceny zgodności może określać dodatkowe wymagania dla jednostki akredytującej, niemniej nie mogą one być sprzeczne ani wykluczać wymagań normy ISO/IEC 17011, rozporządzenia (WE)

765/2008 oraz – jeśli ma to zastosowanie – dokumentów EA, IAF i ILAC. W przypadku, gdy program ma zasięg europejski wprowadzenie dodatkowych wymagań dla jednostek akredytujących wymaga rezolucji Zgromadzenia Ogólnego EA, w celu zapewnienia zharmonizowanego podejścia wszystkich jednostek akredytujących uczestniczących w programie.

Najistotniejszym elementem ustanowienia współpracy pomiędzy jednostką akredytującą a właścicielem programu jest fakt wykazania przez niego walidacji programu. Nadrzędnym celem akredytacji jest zapewnienie zaufania do działań jednostek oceniających zgodność. Zaufanie to opiera się na wykazaniu wiarygodności wyników działań w obszarze oceny zgodności. Z tego powodu wymagane jest wykazanie, że wyniki działań związanych z oceną zgodności są tak wiarygodne, jak oczekiwaliby tego konsumenci lub inni interesariusze. Poza tym, powinno się przeanalizować czy ustanowione wymagania i zastosowane metody oceny zgodności są odpowiednie i przydatne do osiągnięcia celu programu oceny zgodności. Walidacja programu oceny zgodności jest zatem procesem ustanawiającym udokumentowane dowody wskazujące, że zastosowanie programu oceny zgodności pozwoli osiągnąć zamierzone rezultaty.

Ewaluacja programów oceny zgodności przez jednostki akredytujące

Przed rozpoczęciem działalności akredytacyjnej w obszarze nowego programu oceny zgodności jednostka akredytująca powinna dokonać jego analizy przydatności do celów akredytacji na wniosek właściciela programu oceny zgodności. Proces ten obejmuje w szczególności ocenę wyboru właściwej normy akredytacyjnej oraz spełnienia wymagań podanych w dokumencie EA-1/22. W przypadku, gdy program ma zasięg krajowy, ewaluacja programu przeprowadzana jest przez krajową jednostkę akredytującą, zaś w przypadku, gdy program ma zasięg europejski stosowana jest procedura podana w dokumencie EA-1/22, gdzie „home AB", w porozumieniu z pozostałymi zaangażowanymi jednostkami akredytującymi, dokonuje takiej ewaluacji. Wyznaczenie „home AB" w procesie ewaluacji zapewnia właścicielowi programu uproszczenie procedury ewaluacji oraz łatwiejszą komunikację, którą w normalnych warunkach musiałyby przeprowadzić wszystkie zaangażowane jednostki akredytujące osobno.

Prowadzenie działalności akredytacyjnej w zakresie jakiegokolwiek programu oceny zgodności nie oznacza jednak, że jednostka akredytująca dokonała jego oceny w zakresie technicznej użyteczności czy poprawności. Odpowiedzialność za techniczną stronę programu oceny zgodności oraz jego wykorzystanie przez odbiorców leży wyłącznie po stronie właściciela programu, a w przypadku braku właściciela programu, za weryfikację ich przydatności do zamierzonego zastosowania odpowiadają korzystający z wyników oceny zgodności.

Programy oceny zgodności pozytywnie ocenione przez jednostkę akredytującą traktowane są jako objęte porozumieniem o wzajemnym uznawaniu EA MLA.

PCA w prowadzonej działalności akredytacyjnej wdrożyło opisane powyżej zasady. Zostały one opisane w dokumencie DA-09 „Polityka dotycząca zakresu działalności akredytacyjnej PCA". Reagując na potrzeby zainteresowanych stron, PCA stale rozszerza zakres swojej działalności akredytacyjnej o nowe obszary. Tam gdzie pojawia się potrzeba akredytowania jednostek oraz konieczność określenia zasad, które wiążą się z jakąkolwiek formą niezależnej oceny, PCA udziela wsparcia regulatorom, a także prywatnym właścicielom w wyborze wymagań akredytacyjnych, w szczególności norm do oceny jednostek oceniających zgodność.

Autor: Małgorzata Tworek, Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania PCA

6 Wybrane działania podejmowane w ramach organizacji międzynarodowych

6.1 Co nowego w obszarze certyfikacji

Spotkanie Komitetu EA ds. Certyfikacji w Warszawie

Wrzesień tego roku był miesiącem pełnym istotnych wydarzeń w życiu organizacyjnym Polskiego Centrum Akredytacji. Po raz pierwszy PCA było gospodarzem Komitetu ds. Certyfikacji funkcjonującego w ramach European co-operation for Accreditation (EA). Uczestnicy tegorocznego posiedzenia mieli możliwość zapoznania się z wynikami prac, działających w strukturze Komitetu, poszczególnych grup roboczych (m.in. z zakresu żywności, środowiska i systemu handlu emisjami – GHG). Zaplanowano też utworzenie nowej grupy roboczej z obszaru bezpieczeństwa danych. Znaczną część dyskusji poświęcono problematycznym zagadnieniom w obszarze certyfikacji systemów zarządzania, wyrobów i procesów oraz personelu.

Ważny element spotkania stanowiła część warsztatowa, która jest stałym punktem programu Komitetu. Warsztaty są doskonałą okazją do wypracowania wspólnego podejścia do interpretacji wymagań akredytacyjnych w poszczególnych państwach oraz sposobu ich wdrożenia w działalności akredytacyjnej. Głównym tematem tegorocznych warsztatów była ocena ryzyka i podejście procesowe oparte na ryzyku, zarówno w stosunku do jednostek certyfikujących, jak też certyfikowanych organizacji. Dyskusja dotyczyła identyfikacji ryzyk i ich oceny podczas opracowywania przez jednostki programów auditu oraz sposobów w jaki jednostki mogą wykazać, że ich certyfikowany klient stosuje podejście oparte na ryzyku.

Kluczową rolą komitetu jest zapewnienie jednolitej interpretacji i stosowania przez jednostki akredytujące norm akredytacyjnych i wytycznych oraz wypracowywanie wspólnych polityk w zakresie realizacji procesów akredytacji i nadzoru jednostek certyfikujących, uwzględniających międzynarodowe praktyki, a tym samym wspieranie i pogłębianie podstaw wzajemnego uznawania akredytowanych usług i wyników oceny zgodności.

Uczestnicy spotkania Komitetu EA ds. Certyfikacji

Koniec okresu przejściowego dla ISO 9001 i ISO 14001

W dniu 15.09.2018 r. zakończył się okres przejściowy ze starego wydania norm na wydania z roku 2015 dla najbardziej popularnych w certyfikacji systemów zarządzania norm: ISO 9001 i ISO 14001. International Accreditation Forum (IAF) na bieżąco śledziło postęp prac związanych z uaktualnieniem akredytowanych certyfikacji.

Na koniec września 2018 r. dane zebrane od jednostek akredytujących zrzeszonych w IAF oraz ich akredytowanych jednostek certyfikujących wskazują, że 93% organizacji uzyskało certyfikat zaktualizowany do nowych wydań norm dot. systemu zarządzania jakością oraz systemu zarządzania środowiskowego.

Mimo iż każda organizacja certyfikowana do poprzednich wersji ww. norm nie ma już ważnego certyfikatu, IAF zezwala na przywrócenie certyfikatu w ciągu sześciu miesięcy od dnia 15.09.2018 roku, pod warunkiem, że wszystkie odpowiednie wymagania i procesy zostały spełnione. Obejmuje to również proces przejścia, który musiał zostać rozpoczęty przed 15.09.2018 r.

Nowe dokumenty organizacji międzynarodowych

- W styczniu 2018 r. International Accreditation Forum (IAF) opublikowało dokument IAF MD 21:2018 „Dokument obowiązkowy IAF – wymagania dotyczące przejścia z normy OHSAS 18001:2007 na normę ISO 45001:2018". PCA opublikowało polską wersję dokumentu wraz z Komunikatem nr 261 z dnia 04.06.2018 r., w którym zamieszczone zostały wytyczne dot. wdrożenia i stosowania przez jednostki certyfikujące systemy zarządzania ww. wymagań.
- W styczniu 2018 r. opublikowany został dokument IAF MD 22:2018 „Dokument obowiązkowy IAF – stosowanie normy ISO/IEC 17021-1 w certyfikacji systemów zrządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (SZBHP)". PCA opublikowało polską wersję dokumentu wraz z Komunikatem nr 259 z dnia 18.05.2018 r., w którym zamieszczono wytyczne dot. wdrożenia i stosowania przez jednostki certyfikujące systemy BHP ww. wymagań.
- W lipcu 2018 r. opublikowano wydanie 2. dokumentu IAF MD 4:2018 „Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych do celów prowadzenia auditów/ocen". PCA opublikowało polską wersję dokumentu wraz z Komunikatem nr 263 z dnia 31.07.2018 r. w tej sprawie.
- W sierpniu 2018 r. opublikowane zostało nowe wydanie normy ISO 50001:2018 "Energy management systems – requirements with guidance for use". Zgodnie z rezolucją IAF z 2017 r. (Rezolucja IAF nr 2017-14) ustalono trzyletni okres przejściowy dla wdrożenia niniejszej normy w działalności akredytowanych jednostek certyfikujących systemy zarządzania energią, liczony od daty opublikowania normy, tj. od 21 sierpnia 2018 r.

Rezolucje IAF

- Rezolucja IAF 2018-15 – ustalono trzyletni okres przejścia na nowe wydanie normy ISO 22000:2018 z datą 29.06.2021 r. Akredytowane certyfikaty wydane na zgodność z normą ISO 22000:2005, po dniu opublikowania normy ISO 22000:2018 powinny być ważne do dnia 29.06.2021 r. Niniejsza rezolucja zastępuje poprzednią rezolucję numer 2017-16.
- Rezolucja IAF 2018-17 – podjęto decyzję o ustaleniu okresu przejściowego dla dokumentów ISO oraz IEC. Dzień rozpoczęcia i zakończenia okresu przejściowego dla norm ISO oraz IEC będzie ostatnim dniem miesiąca, w którym ten dokument został opublikowany.
- Rezolucja IAF 2018-20 – podjęto decyzję odnośnie rozszerzenia zakresu działania IAF MLA. Na mocy ww. rezolucji działalność akredytacyjna PCA objęta została podzakresem (poza dotychczasowym obszarem ISO 9001 i ISO 14001) ISO 22000, ISO/IEC 27001, ISO 50001, ISO 13485 oraz rozszerzona o zakres walidacji i weryfikacji w oparciu o normę akredytacyjną ISO 14065.

6.2 Co nowego w obszarze laboratoriów i inspekcji

Spotkanie Komitetu EA ds. Inspekcji w Warszawie

Kolejnym ważnym wydarzeniem było zorganizowanie po raz pierwszy w Warszawie posiedzenia Komitetu EA ds. Inspekcji (13–14 września 2018 r.). Rolą Komitetu jest wymiana doświadczeń w zakresie akredytacji jednostek inspekcyjnych, aktualnych trendów i perspektyw dla działań ukierunkowanych na doskonalenie systemu oceny zgodności, harmonizacji podejścia do oceny kompetencji akredytowanych podmiotów czy zmian w legislacji międzynarodowej.

W trakcie spotkania dyskutowano m.in. nad potrzebą i ewentualnymi kierunkami zmian w dokumencie ILAC-P15:07/2016 „Zastosowanie ISO/IEC 17020:2012 w akredytacji jednostek inspekcyjnych" – kluczowym z punktu widzenia interpretacji zastosowania normy ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję", zarówno przez jednostki akredytujące, jak i przez jednostki inspekcyjne. Decyzja o rozpoczęciu prac nad nowelizacją ww. dokumentu zostanie podjęta w trakcie najbliższego posiedzenia Komitetu ds. Inspekcji funkcjonującego w ramach International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC IC).

Ważnym tematem była też kwestia publikacji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, komponentów i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów, zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 715/2007 i (WE) nr 595/2009 oraz uchylającego dyrektywę 2007/46/WE i jego implikacji na działania krajowych jednostek akredytujących oraz organów udzielających homologacji i służb technicznych przeprowadzających działania w zakresie homologacji. Kwestia ta może być niezwykle istotna z punktu widzenia ewentualnej konieczności nowelizacji przez PCA dokumentu DAB-14 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność ubiegających się o uprawnienie Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego do działań w obszarze homologacji".

W ramach posiedzenia przeprowadzono również analizę porównawczą opisu kompetencji jednostek inspekcyjnych przedstawianych w zakresach akredytacji wydawanych przez krajowe jednostki akredytujące zrzeszone w EA. Obszarem zainteresowania objęte były inspekcje zbiorników ciśnieniowych oraz dźwigów. Celem była weryfikacja danych prezentowanych w zakresach akredytacji na zgodność z opublikowanym w lipcu br. dokumentu ILAC-G28:07/2018 „Guideline for the Formulation of Scopes of Accreditation for Inspection Bodies". Przewodnik ten jest obecnie wdrażany przez krajowe jednostki akredytujące. Nowym obszarem zainteresowania Komitetu są również innowacyjne technologie, które mogą mieć zastosowanie w działalności inspekcyjnej, w tym drony, tzw. „google glasses" czy też sztuczna inteligencja.

Dodatkowo, w ramach posiedzenia odbyły się warsztaty dedykowane wykorzystaniu badań w działalności inspekcyjnej oraz kwestii identyfikacji ryzyk związanych z prowadzeniem przez podmiot posiadający akredytację różnych rodzajów działalności oferowanych klientowi jednostki inspekcyjnej.

Ustalenia podjęte podczas komitetu EA ds. laboratoriów w Tallinie

W dniach 26–27 września 2018 r. w Tallinie odbyło się 36. spotkanie Komitetu Laboratoryjnego EA. Zagadnienia omawiane w trakcie posiedzenia dotyczyły przede wszystkim ustaleń i prac realizowanych przez poszczególne grupy robocze wspierające działania komitetu w obszarach oceny zgodności realizowanych przez laboratoria, organizatorów badań biegłości i producentów materiałów odniesienia. Podczas spotkania poruszone zostały m.in. tematy dotyczące bieżących kwestii związanych ze zmianami wymagań norm akredytacyjnych, w tym normy ISO/IEC 17025, harmonizacji podejścia jednostek akredytujących do ocen jednostek oceniających zgodność oraz kierunków zmian w systemach oceny zgodności, mogących w przyszłości przyczynić się do rozwoju działalności PCA. Wiele uwagi poświęcono też:

- informacjom na temat bieżących prac prowadzonych przez EA, EURACHEM i EUROLAB w zakresie badań biegłości (PT) oraz porównań międzylaboratoryjnych (ILC). Obecnie opracowywany jest przewodnik dotyczący badań PT w obszarze nowej działalności laboratoryjnej, jaką jest pobieranie próbek,

- w obszarze akredytacji laboratoriów wykonujących badania ogniowe w powiązaniu z normami DIAP oraz EXAP w najbliższym czasie planowane jest opracowanie programu akredytacji, który w powiązaniu z badaniami i powyższymi wymaganiami dokumentów będzie mógł być wykorzystany przez jednostki akredytujące do akredytacji tego obszaru oceny zgodności (za opracowanie programu odpowiedzialna jest grupa TFG EGOLF),
- w odniesieniu do laboratoriów wykonujących pomiary emisji ze źródeł stacjonarnych, w EA trwają ustalenia dotyczące wycofania ze stosowania specyfikacji technicznej CEN/TS 15675. Wymagania ww. dokumentu jednoznacznie określone są w nowym 3. wydaniu normy ISO/ IEC 17025, w związku z czym wykorzystywanie ww. dokumentu w procesach akredytacji i nadzoru laboratoriów jest zbędne,
- w systemach oceny zgodności pojawiła się nowa norma – ISO 20387, która określa wymagania dotyczące kompetencji, bezstronności i spójnego działania biobanków. W EA trwa dyskusja dotycząca akredytacji tego nowego obszaru oceny zgodności oraz ustalenia czy norma ta będzie samodzielną normą akredytacyjną, czy też będzie powiązana z inną normą akredytacyjną – np. ISO/IEC 17025 lub ISO 17034,
- opublikowanie 3. wydania normy ISO/IEC 17025 spowodowało konieczność nowelizacji dokumentów obowiązkowych i przewodników EA. Zmiany w dokumentach prowadzone będą na bieżąco, a cały proces planuje się zakończyć pod koniec okresu przejściowego wskazanego w rezolucjach EA oraz ILAC, tj. 30.11.2020 r.

W ramach posiedzenia omówiono też specyficzne wymagania normy ISO/IEC 17025, m.in. w zakresie działań odnoszących się do ryzyk oraz szans i zasadności wdrożenia tych wymagań w działalności laboratoriów. Dyskusje jednoznacznie odniosły się do tego, że wymagania te mają umożliwiać laboratoriom poprawę swoich systemów zarządzania i osiągania zamierzonych celów. Ustalono, że nie ma konieczności wdrażania systemów zarządzania ryzykiem w laboratoriach oraz nadmiernego formalizowania działań w tym obszarze.

Polskie Centrum Akredytacji będzie gospodarzem posiedzenia Komitetu EA ds. Laboratoriów w 2019 r. EA planuje zorganizowanie w tym czasie także warsztatów dla przedstawicieli jednostek akredytujących dot. wymagań nowego wydania normy ISO/IEC 17025.

6.3 Jesienne spotkania IAF / ILAC

W dniach 22–31 listopada 2018 r. w Singapurze odbyło się cykliczne zgromadzenie członków International Accreditation Forum i International Laboratory Accreditation Cooperation (IAF/ILAC). Polskie Centrum Akredytacji aktywnie uczestniczyło w spotkaniach odbywających się na poziomie poszczególnych komitetów. Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji Lucyna Olborska reprezentowała PCA podczas IAF oraz ILAC General Assembly. Ważnym akcentem spotkania było odebranie przez Dyrektor PCA certyfikatu potwierdzającego rozszerzenie głównego zakresu porozumienia IAF MLA dla PCA w obszarze weryfikatorów gazów cieplarnianych (GHG), zgodnie z normą ISO 14065.

Pozostali przedstawiciele PCA wzięli udział m.in. w posiedzeniach: Komitetu ILAC Accreditation Issues Committee (ILAC AIC), IAF AB Information Exchange Group, IAF Technical Committee (IAF TC), ILAC Arrangement Committee (ILAC ARC) oraz ILAC WADA Liaison Group.

Najważniejsze tematy poruszane podczas komitetu ILAC AIC, w zakresie którego zlokalizowane są zagadnienia akredytacji wspólne dla laboratoriów (wzorcujących, badawczych, medycznych), producentów materiałów odniesienia oraz organizatorów badań biegłości – największej grupy akredytowanych jednostek oceniających zgodność, których liczba jest szacowana na ponad 70 tys. w skali całego globu – to zmiany w systemie

akredytacji wynikające z opublikowania nowych wydań norm ISO/IEC 17025 oraz ISO/IEC 17011, a w konsekwencji konieczność harmonizacji podstawowych polityk ILAC i przewodników dotyczących działalności laboratoriów oraz PTP i RMP.

Z kolei w ramach ILAC Arrangement Committee, do którego zadań należą m.in. działania związane z harmonizacją polityki dot. porozumień o wzajemnym uznawaniu (ILAC MRA), omawiano zasady ewaluacji wyników wykorzystywanych we wzajemnym uznawaniu regionów zrzeszających jednostki akredytujące. Kolejnym tematem była nowelizacja dokumentu ILAC P8, dotyczącego stosowania symboli akredytacji. W ramach prac ILAC WADA Liaison Group – grupy zajmującej się współpracą pomiędzy World Anti – Dopping Agency a jednostkami akredytującymi laboratoria antydopingowe, dyskutowano na temat wymagań zawartych w nowelizowanym standardzie ISL (International Standard for Laboratories) oraz harmonizacji opisu zakresu akredytacji.

W obszarze akredytacji jednostek certyfikujących, którymi zajmuje się IAF Technical Committee poruszane były m.in. kwestie dotyczące bezstronności oraz okresów przejściowych. Przedstawiona została propozycja, aby okresy przejściowe IAF dla nowych norm były liczone od ostatniego dnia miesiąca, w którym została opublikowana norma. Zaproponowano też rewizję dokumentu IAF MD 12 „Accreditation Assessment of Conformity Assessment Bodies with Activities in Multiple Countries".

Udział w posiedzeniach komitetów, grup roboczych oraz zgromadzeń ogólnych jest jedną z form zobowiązań wynikających z członkostwa PCA w organizacjach międzynarodowych. Rolą komitetów jest zapewnienie jednolitej interpretacji norm i wytycznych, wypracowywanie wspólnych polityk w zakresie prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru, realizacja systemu wzajemnych ocen, zgodnie z międzynarodowymi praktykami, a także wspieranie oraz promocja wzajemnego uznawania akredytowanych usług i wyników. Działania te są nieodzowne, gdyż przyczyniają się do usprawnienia i uspójnienia systemów akredytacji na całym świecie.

Uczestnicy IAF/ILAC General Assembly

Dyrektor PCA Lucyna Olborska odbiera certyfikat IAF MLA w obszarze GHG

T. Matras, Kierownik Biura ds. Akredytacji oraz H. Tugi, Kierownik Działu Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności podczas spotkania ILAC AIC

7 Szkolenia

Od 2005 roku PCA proponuje szereg szkoleń otwartych dot. działalności akredytacyjnej. Na przestrzeni lat oferta szkoleniowa była dostosowywana do zmian w nowelizowanych normach. W I połowie 2019 roku zaplanowano kontynuację szkolenia uwzględniającego nowelizację normy ISO/IEC 17025 (PD-1 „System zarządzania według normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02). Szkolenie to cieszyło się w 2018 r. bardzo dużym zainteresowaniem. Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom naszych klientów w 2019 r. planujemy zwiększyć ilość szkoleń PD-1.

Mając na uwadze termin okresu przejściowego dla nowego wydania normy ISO/IEC 17025 (30 listopada 2020 r.) PCA przygotowało dla wszystkich laboratoriów badawczych, posiadających akredytację PCA bezpłatne szkolenie w formie elektronicznej, którego tematem są zagadnienia związane z nowelizacją wymagań ww. normy. Celem szkolenia jest pomoc pracownikom laboratoriów przy analizie szczegółowych wymagań wydania 3. normy i ich praktycznego wdrożenia w działalności laboratoryjnej. Szkolenie e-learningowe ma przede wszystkim zminimalizować ryzyko braku wdrożenia znowelizowanych wymagań przed upływem okresu przejściowego.

Tematy szkoleń zaplanowanych w 2019 roku:

	Temat
PD-1	System zarządzania według normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.
PD-2	Audit wewnętrzny w laboratorium.
PD-3	Droga do akredytacji PCA. Podstawowe elementy oceny. Procedura akredytacji.
PD-5	Wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17020:2012 z elementami auditu wewnętrznego.
PD-6	System zarządzania w jednostce certyfikującej wyroby wg normy PN-EN ISO/IEC 17065:2013-03.
PD-7	Szkolenie dla auditorów PCA prowadzących ocenę wg normy PN-EN ISO/IEC 17025.
PD-9	Szkolenie dla auditorów wiodących PCA.
PD-10	System zarządzania w jednostce certyfikującej osoby wg normy PN-EN ISO/IEC 17024:2012.
PD-11	System zarządzania w jednostce certyfikującej systemy zarządzania wg PN-EN ISO/IEC 17021-1:2015.
PD-15	Metrologia – nadzorowanie wyposażenia pomiarowego w laboratoriach.

Szczegółowy harmonogram szkoleń wraz z terminami jest dostępny na naszej stronie internetowej: https://www.pca.gov.pl/szkolenia/szkolenia/aktualne-szkolenia/

8 Akredytacja w liczbach

Zgodnie ze stanem na dzień 12 grudnia 2018 r. zarejestrowanych było 1595 akredytowanych jednostek oceniających zgodność.

W okresie od 2 stycznia do 12 grudnia 2018 r., PCA udzieliło 48 nowych akredytacji (w tym: 29 dla laboratoriów badawczych, 4 dla laboratoriów wzorcujących, 2 dla laboratoriów medycznych, 1 dla jednostki inspekcyjnej, 6 dla jednostek certyfikujących wyroby, 2 dla jednostek certyfikujących systemy zarządzania, 1 dla jednostki certyfikującej osoby, 1 dla weryfikatora GHG, 1 dla organizatora badań biegłości, 1 dla producenta materiału odniesienia) w następujących zakresach:

- laboratoria badawcze: badania chemiczne, analityka chemiczna; badania mechaniczne; badania metalograficzne; badania właściwości fizycznych; badania elektryczne i elektroniczne; badania biologiczne i biochemiczne; badania dotyczące inżynierii środowiska (środowiskowe i klimatyczne); badania w dziedzinie nauk sądowych; badania mikrobiologiczne; pobieranie próbek; badania kompatybilności elektromagnetycznej (EMC),
- laboratoria wzorcujące: wielkości geometryczne; wielkości elektryczne DC i m.cz.; siła i moment siły; ciśnienie i próżnia; przepływ,
- laboratoria medyczne: chemia kliniczna; pobieranie próbek,
- jednostka inspekcyjna: inspekcje ilości i jakości towarów,
- jednostki certyfikujące wyroby: certyfikacja stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych (system krajowy), certyfikacja zgodności zakładowej kontroli produkcji wyrobów budowlanych (system krajowy), ocena zgodności w obszarze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 (CPR), decyzje KE: 95/467/WE, 97/176/WE, 97/556/WE, 97/638/WE, 97/740/WE, 99/94/WE; ocena zgodności w obszarze dyrektywy 2013/29/UE; certyfikacja wg standardu IFS; certyfikacja zgodności wyrobów kod ICS 91.100,
- jednostki certyfikujące systemy zarządzania: QMS – system zarządzania jakością [PN-EN ISO 9001]; EMS – system zarządzania środowiskowego [PN-EN ISO 14001],
- jednostka certyfikująca osoby: rodzaj certyfikowanych osób – Dyrektywa 2014/68/UE – personel uprawniany do wykonywania połączeń nierozłącznych; Dyrektywa 2014/29/UE – personel uprawniany do wykonywania połączeń nierozłącznych,
- weryfikator GHG: weryfikacja danych dla celów realizacji dyrektywy 2003/87/WE,
- organizator badań biegłości: badania mechaniczne; badania właściwości fizycznych,
- producent materiału odniesienia: produkcja RM/CRM, nieorganiczne materiały odniesienia.

Jednocześnie, w tym samym okresie cofnięto 17 akredytacji laboratoriom badawczym, 3 akredytacje jednostkom certyfikującym systemy, 1 akredytację jednostce certyfikującej osoby. Zawieszono 8 akredytacji laboratoriom badawczym, 2 akredytacje jednostkom certyfikującym wyroby, 3 akredytacje jednostkom certyfikującym systemy oraz 1 akredytację jednostce certyfikującej osoby.

Schemat obrazujący liczbę nowych akredytacji oraz cofniętych i zawieszonych akredytacji w okresie od 2.01.2018 r. do 12.12.2018 r.:

Wydawca:
Polskie Centrum Akredytacji

Adres:
01-382 Warszawa
ul. Szczotkarska 42
tel.: + 48 22 355 70 00
e-mail: sekretariat@pca.gov.pl
www.pca.gov.pl

Redakcja:
Lucyna Olborska
Małgorzata Olczak-Wąsik
Małgorzata Tworek
Tadeusz Matras

Wydanie opracowane przy współpracy Grupy Roboczej
ds. Działań Informacyjno-Promocyjnych PCA:
Katarzyna Rokosa
Agnieszka Trzpil
Agnieszka Tykocka-Drozdowska
Katarzyna Wiśniewska
Anna Zajączkowska
Przemysław Gałkowski
Marek Wilgos

Polskie Centrum Akredytacji jest krajową jednostką akredytującą, upoważnioną do akredytacji jednostek oceniających zgodność na podstawie ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1398 ze zm.). Polskie Centrum Akredytacji posiada status państwowej osoby prawnej i jest nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki.